

primorski dnevnik

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 500 lir - Leto XXXIX. št. 173 (11.589)

Trst, torek, 26. julija 1979

OSREDNJA KNJIZNICA
P. P. 126
66001 KOPER
8554 AA
60100200

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž
nad Cerkljem, razmočen
na čisti. Od 5. do 17.
septembra 1944 se je ti-
skal v tiskarni «Dobrodoša»
v Grcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra
1944 do 1. maja 1945 v
tiskarni «Slovenija» pod
Vojkom pri Idriji, do 8.
maja 1945 pa v osvoboje-
nem Trstu, kjer je izšla za-
dnja številka. Bil je edini
tiskani partizanski DNEV-
NIK v zasedrjeni Evropi.

Ob 40. obletnici padca fašizma Kaj pomeni danes biti protifašist

BOGO SAMSA

Včeraj je minilo štirideset let, odkar je padel fašizem. Padel je na čuden, nepričakovan način, na osnovi zarote ustanoviteljev fašizma povezan z monarhijo, ki so se z bali ljudskega srca zaradi izgubljene vojne. Kaj je fašizem danes, kakšen je pomen aktivnega antifaašizma? Ta vprašanja so še vedno živa in prisotna, prav gotovo še kako aktualna v Trstu.

Ta osnovno vprašanje je postavil včeraj na dnevni red predsednik tržaške pokrajine Clarici na nekakem svečanem, kot se za tako obletnico spodobi, zasedanju tržaškega antifaašističnega odbora. Fašizem ni več nevaren, kot je bil pred štiridesetimi leti, je začel svoja izvajanja predsednik, škvaldrizem sicer obstaja, toda moč demokracije je tako velika, da neposredne nevarnosti ni. Clarici je mnenja, da obstajajo drugačni in nič manj nevarni pojavi nezanimanja, primeri stare miselnosti, obstoj še vedno fašističnih zakonikov in podobno.

Na osnovi teh preprostih uvodnih besed se je razvila debata, med katero je bilo opozorjeno na marsikaj: na to, da so v Trstu še kako aktivne fašistične škvadre, ki niso bile kaznovane. (Mimogrede je bilo sporočeno, da so vse prijave za dogodke v Lonjerju in drugod že arhivirali in da ni v teku noben sodni postopek.) V tržaškem občinskem svetu so italijanski občinskemu svetovalcu prepovedali spregovoriti nekaj slovenskih besedi.

Toda čula so se tudi drugačna, presenetljiva izvajanja. Na primer predstavnik KD Locchi je ponovil stališče o «kontrapoziciji», do katere naj bi menda prišlo med volitvami. Nadaljeval pa je z ugotovitvami, da je treba ustvariti sožitje in da je treba gojiti kult sožitja.

V odbor se je vrnil predstavnik tržaške občine, katerega je bivši župan Cecovini umaknil, kot da bi bilo to v njegovi pristojnosti. No in predstavnik tržaške občine Bari, seveda član Liste za Trst, je mnenja, da je v občinskem svetu koristno poslušati tudi «črne», ker tudi oni nekaj povedo. Poskus govoriti slovensko pa je za njega izzivanje, ustvarjanje napetosti.

Razni, in še zlasti slovenski predstavniki odbora so tako izvajanja seveda ostro zavrnil. Sklicevali so se na vrednote odporniškega gibanja, na osnovi katerih je zrasla sedanja demokratska Italija, branili so ozračje sožitja in razumevanja.

Pa vendar: upravičeno se zastavlja vprašanje, kaj je fašizem in kaj je antifaašizem. Je fašizem prepoved rabe tujega jezika, je fašizem uporaba nasilja?

Če o takih, za nas Slovence in za veliko večino normalnih demokratičnih ljudi, tako preprostih resnicah ni, in ne more biti, dvoma, od kod stališča, ki spreminjajo žrtve v napadalce in one, ki ustvarjajo napetost, v bele ovčke? Očitno je fašistična in nacionalistična miselnost še kako prisotna in še zlasti prisotna v Trstu, če se moči njo ukvarjati antifaašistični odbor tudi znotraj samega sebe, med predstavniki, ki ga sestavljajo.

Fašizem očitno niso samo črne srajce, pendreki, ricinusovo olje, parade in vzkljanje. Fašizem je prav gotovo nacionalna nestrpnost, nasilje človeka proti človeku, ustvarjanje ozračja nezaupanja in sovraštva.

In vsega tega je Trst prepoln in prav zato je danes še kako potreben aktivni, živi antifaašizem, ustvarjanje resničnega sožitja in prijateljstva.

Kljub napovedim, da bo začela draginja tudi pr Trst še vedno na prvem mestu po naraščanju cen na drobno

V letu dni so cene narasle za 15,9 odstotka, to je bolj kot v Milanu, v Bologni in v Turinu

Trst je še vedno najdražje mesto v državi. To poudarjajo tudi statistični podatki za julij, ko so se v našem mestu cene dvignile za 0,7 odst., kar je sicer nekoliko manj kot v Milanu in Bologni, vendar pa je v primerjavi z julijem lanskega leta Trst ponovno požel svoj rekord. V enem letu so se pri nas cene dvignile za 15,9 odst., medtem, ko so se v Milanu za 15,6, v Bologni 15,2, v Turinu pa 14,6 odst.

Podražitev je najobčutnejša pri javnih storitvah, saj so se v letu dni elektrika, plin, telefon, javni prevozi itd. podražili za znatno več kot ostale dobrine. Tako je na prvem mestu prav podražitev energetskih virov, ki so julija letos za 21,2 odst. dražji kot so bili pred letom dni. Sledijo stanovanja, ki so se v letu dni podražila za 20,9 odst.

Če pogledamo ostale dobrine ugotovimo, da so se «razni stroški» podražili za 18,2 odst., medtem ko je podražitev oblačil in prehrane še nekoliko v mejah Fanfanijevih 13 odst. Oblačila so se namreč v letu dni podražila za 13,1 odst., prehrana pa 11,6 odstotka.

Ponovno vložen zakonski osnutek Slovenske skupnosti o globalni zaščiti

Po neuradnih vesteh je senator Fontanari ponovno vložil zakonski osnutek Slovenske skupnosti o globalni zakonski zaščiti slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Zakonski osnutek so menda podpisali poleg senatorja Fontanarija tudi senatorji Union Valdotaïne, Partito Sardo D'Azione in novo ustvarjene Lige Venete. Zakonski osnutek so torej podpisala štiri avtonomistično-jezikovna gibanja, kar mu daje še večjo težo.

Craxijevi posveti

RIM — Bettino Craxi je včeraj izvršil prvi del svojih posvetovanj z «družbenimi zastopstvi», ko je sprejel predstavnike različnih organizacij (kar se je zgodilo prvič pri vladnih krizah), trgovcev, obrtnikov in kmečkih sindikatov. Toda pomembnejša srečanja bodo danes zjutraj, ko se bo poverjeni predsednik vlade sestel s Confindustrio in enotno sindikalno zvezo. Že včeraj je Craxi navezal zapne stike z ministrom za delo Scottijem, potem ko se je srečal s Fanfanijem: razdor med sindikati in delodajalci je v bistvu totalen in se, po nedeljskem odklonilnem odgovoru Federmeccanice na Scottijevo posredovanje, postavlja kot prva resna ovira na Craxijevo poti.

V krogih PSI vlada zaskrbljenost, ker tolmačijo to potezo, mimo napada na vse sindikalno gibanje, kot poskus torpediranja socialističnega predsedstva vlade. Te skrbi krepi zadržanje republikancev in njihovega tajnika Spadolinija, ki se obnaša, kot da ima tak namen. Tajništvo PRI je sicer včeraj odločno demantiralo glasove o «težkih pogojih», ki naj bi jih stranka bivšega predsednika vlade postavljala tako glede programa kot glede sestave novega kabineta: toda demanti potrjujejo vsaj to, da vprašanje obstaja.

Posebne pomena je glas o izrecnem Spadolinijevem pritisku na predsednika Confindustrie Merlonija med petkovo večerjo na Sardiniji, naj mu pomaga otežiti Craxijevo nalogo. Spadolini naj bi izhajal iz očitka, da je Confindustria, najbolj naravni zaveznik PRI, pomagala mnogo bolj Fanfanijevi vladi, kateri naj bi «podarila» januarski sporazum o ceni dela, kot pa dvema prejšnjima Spadolinijevima vladama.

V takih razmerah se bo Craxi trudil izoblikovati neki predlog, ki naj bi ugajal sindikatom in hkrati ne naltel na nasprotovanje. Agnellija: govori se o izrednem načrtu za zaposlovanje mladine in o programu za postopno vključevanje v proizvodnjo delavcev, ki so v dopolnilni blagajni. Toda sindikati bodo danes zahtevali nekaj več: predlagali mu bodo pravi politični pakt. Zveza CGIL - CISL - UIL bo Craxiju predložila spomenico, ki uvodoma pozitivno ocenjuje socia-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Ogenj od Tržiča do Medje vasi

Silen požar je včeraj popoldne zajel z bori pokrite površine goriškega Krasa nad Tržičem tja do Medje vasi. Gorelo je na vsem območju od železniške postaje v Tržiču do Moščenic, preko avtoceste in ceste tja do Medje vasi in v smeri Devina. Samo na Tržaškem so gasilci ocenili, da je gorelo na področju 30 hektarjev gmajne in gozda. Gospodarska in ekološka škoda je izredno velika.

Že od prvih opoldanskih ur so gasili ognjene zublje gasilci iz Tržiča, Trsta in Gorice, uslužbenci gozdne uprave, prostovoljni gasilci, oddelki vojske iz Foljana in Krmina in številni civilisti. Požar, ki ga bodo šele danes dokončno pogasili, so verjetno pritaknile iskre izpod železniškega voza, ki je imel blokirane zavore.

VEČ NA 5. IN 8. STRANI

Vzhodnonemška in zahodnonemška vojna ladja trčili v Baltiku

BONN — V Baltskem morju je prišlo sinoči do trčenja dveh vojnih ladij, zahodnonemške «Oker» in vzhodnonemške «Strassburg». Trčenje ni terjalo žrtve ampak je povzročilo le lažjo materialno škodo. Kapitana obeh ladij sta seveda drug drugemu napravila odgovornost za ta dogodek. Vzhodnonemška ladja je sodelovala pri manevrih skupno s sovjetskim ladjevjem, z zahodnonemške ladje pa so te manevre opazovali. Prav tu je bil verjetno vzrok trčenja, saj so Vzhodni Nemci poskušali za vsako ceno prisiliti zahodnonemško enoto, naj se oddalji s področja manevrov.

Na srečo se ni zgodilo nič hujšega, vendar dogodek opozarja na stalno pretečo nevarnost vojaških spopadov.

Pred srečanjem Reagan - Castro?

CARACAS — Neposredno srečanje med Ronaldom Reaganom in Fidelom Castrom bi moglo odločilno prispevati k ublažitvi naraščajoče napetosti v Srednji Ameriki. Tako mnenje je izrazil venezuelski politik, demokristjan Rafael Caldera, bivši predsednik te države in ponovno kandidat za državnega poglavarja. Po njegovem bi lahko bil pravišnji posrednik bivši zunanji minister ZDA Henry Kissinger, ki ga je Reagan šele pred nekaj dnevi imenoval za načelnika kongresne komisije za vprašanja srednjeameriške krize, ki mu je bilo že uspelo spraviti skupaj Nixona z voditelji Kitajske.

Sestanek bi bil mogoč, meni Caldera, ker so tako Kuba kot ZDA izrazile ugodno stališče o prizadevanjih «skupine Cantadora», ki jo sestavljajo Venezuela, Kolumbija, Panama in Mehika, za mirljubno reševanje sporov v Srednji Ameriki.

Predsednik CK ZKJ Dragoslav Marković o programu stabilizacije

NA 2. STRANI

Agnelli prijavljen sodišču

TURIN — Predsednik finančno-industrijskega koncerna Fiat «odvetnik» Gianni Agnelli, njegov brat Umberto, ki je predsednik podrejene družbe za proizvodnjo avtomobilov in njen pooblaščen upravitelj Vittorio Ghidella, bodo morali pred sodišče pod obtožbo «prodaje industrijskih proizvodov z lažnimi oznakami». Obtožnico je sestavil in predal sodišču turinski pretor Casalbore in zadeva avtomobile, ki jih daje Fiat proizvajati v tujino in jih nato prodaja v Italiji s svojo oznako.

Preiskava se je začela pred poldrugim letom, ko je carinski funkcionar ugotovil v Fiatovih skladiščih, da modeli «127», ki jih je proizvajala španska tovarna SEAT, niso imeli nobene oznake, da so bili izdelani v tujini.

Nove pogodbe za 100.000 delavcev

RIM — Trda in izzivalna linija «jastrebov» pri vodstvu Confindustrie, ki se najodločneje odraža v zadržanju kovinarskih industrijev, se krha v raznih strokovnih zvezah, zlasti v tistih, ki združujejo manjša podjetja. Tako so včeraj podpisali osnutek nove delovne pogodbe za 4.000 malih gradbenih podjetij z okrog 80.000 zaposlenimi, ki predvideva gnotne in normativne izboljšave v skladu s sporazumom o ceni dela iz 22. januarja. Nadalje so delodajalci in sindikati dosegli sporazum o obnovitvi 5 delovnih pogodb, ki zadevajo izdelovalce naočnikov, dežnikov, ščetk, peres in uslužbencev industrijskih pralnic, ki jih je skupaj kakih 20.000.

Domnevni vohar Victor Pronine izpuščen na svobodo

RIM — Sodniki so včeraj izpustili na začasno svobodo Victorja Pronina, funkcionarja sovjetske letalske družbe Aeroflot, ki je bil aretiran 14. februarja letos pod obtožbo poskusa političnega vojaškega vohunstva. Pronine pa ni takoj zapustil zapor, saj ni hotel podpisati zapisnika, ker ni dovolil, da bi ga fotografirali in mu odvzeli prstne odtise, kot je to predvideno v primeru izpustitve na začasno svobodo.

Šele po posegu sovjetskega konzula je Pronine pristal na zahtevo policije in zapustil zapor.

Pronina so aretirali v okviru preizkave v zvezi z izginotjem pomembnih tajnih dokumentov, ki zadevajo gradnjo vohunskega letala vrste Tornado. Iz istega razloga so zaprli genovskega industrijca Azelia Negrina, lastnika družbe Mikrolito, ki je nato obtožil sovjetske funkcionarje, da so ga izsiljevali. Negrin je v zaporu vse priznal. Po sklepu o izpustitvi Pronina na svobodo ostaja zaradi te vohunske afere za rešetkami samo Negrino.

Craxi

NADALJEVANJE S 1. STRANI

listično predsedstvo vlade, nato pa navaja vrsto programskih obvez. Nato mu bo postavila dve posebni zahtevi: potrditev Scottija za ministra za delo, kot jamca za izvajanje sporazuma o ceni dela, ki ga je v stvari Confindustria preklicala, in pa ukinitve podpor za socialne dajatve tistim podjetjem, ki nečejo obnoviti delovnih pogodb.

Industriji se branijo že vnaprej, da onih 8.000 milijard, ki jim jih država prispeva na leto, ne predstavljajo »nagrade« podjetjem, a zgolj »delno povračilo« za pretežka socialna bremena. Voditelj Confindustrie Annibaldi pa v intervjuju zanika, da bi mislili metati Craxiju polena pod nogo. Gre torej za zelo zamotano igro, pri kateri je včeraj KD še prispevala k protislovnosti razmer. Njeno glasilo kritizira Confindustrio, češ da hoče razveljaviti sporazum o ceni dela in se sprašuje o »političnih« vzrokih take nepopustljivosti. Zdela bi se, da hoče KD pomagati Craxiju v spopadu z Agnellijem.

R. G.

Poglobljena razprava CK ZKJ o besedilu dolgoročnega stabilizacijskega programa

BEOGRAD — Dolgoročni program gospodarske stabilizacije je izraz naših ocen in idejno političnih dojemov sedanega trenutka gospodarskega razvoja in razvoja socialističnih samoupravnih odnosov. Pri določanju smeri razvoja in nalog so upoštevani doslej doseženi izredno pomembni rezultati v materialnem, političnem in celotnem družbenem razvoju. Nikakršne posamezne napake, ki so vsekakor bile, ne morejo negirati naših rezultatov, je na začetku svojega govora na seji CK ZKJ poudaril predsednik predsedstva CK ZKJ Dragoslav Marković.

Ko je ocenjeval delo komisije za izdelavo dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, je ugotovil, da je bilo to delo koristno temelj za vrsto soglasij o nadaljnjih smereh tekoče in razvojne politike. Ponekod je slišati mnenje, da so v dokumentih komisije za stabilizacijo kompromisi in nedorečnosti. Vendar pa je gotovo, da so vsi dani predlogi v skladu z našimi programskimi opredelitvami in da je to tisto, kar na sedanji stopnji družbenega razvoja predstavlja naše skupno spoznanje in naša usklajena stališča in interese.

Z uresničevanjem dolgoročnega programa moramo izvesti takšne korenite preobrazbe v družbeni reprodukciji, ki bodo po svojem razrednem

in revolucionarnem bistvu pomenile uresničevanje samoupravnega, z ustavo določenega položaja združenih delavcev in zagotovile, da leti v tem procesu v celoti odločajo o pogojih in rezultatih dela. Samo na teh temeljih je mogoče utreti poti k spremembam odnosov v proizvodnji in delitvi, zagotoviti večjo motiviranost delavcev za povečanje produktivnosti dela in dohodka in učinkovitost v gospodarstvu z družbenimi sredstvi v celoti. Kot je poudaril Dragoslav Marković, to niso le naloge vodstev, institucij, niti ne samo organizacij ZK. To so naloge vseh družbenih sil, delovnih ljudi in občanov.

Komunisti morajo pri uresničevanju te naloge najširšega družbenega pomena prednjačiti s svojim zgledom, delovnim prispevkom in rezultati.

Program izhaja iz politike in usmeritve čimpolnejšega naslanjanja na lastne sile. Takšna usmeritev ne pomeni niti gospodarskega niti političnega zapiranja. Gre za to, da danes popolnejše, jutri pa v celoti izkoristimo bogastva, ki jih imamo, materialna in človeška, in za ta način zagotovimo širše in učinkovitejše vključevanje v mednarodno delitev dela. Po kompetentnih ocenah, je dejal Dragoslav Marković, naša družba premalo in nedopustno neorganizirano izkorišča lastne materialne, kreativne in kadrovske produktivne sile.

Komunisti se morajo odločno angažirati, je poudaril predsednik CK ZKJ, za odpravo stanja, v katerem izvršni organi na raznih ravneh delujejo kot svojevrstni poslovodni organi ali finančna vodstva gospodarstva svojih družbenopolitičnih skupnosti. Ustvarjanja pogojev za krepitev enotnega jugoslovanskega tržišča in enotnosti gospodarskega sistema SFRJ ni mogoče realno pričakovati brez objektivizacije produkcije in rezultatov produkcije na temelju ekonomskih zakonitosti in njihovih vzpostavljenih odnosov. Seveda je uresničevanje teh in vseh drugih nalog, ki izhajajo iz dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, mogoče izvesti le, če so ustvarjeni celoviti pogoji, da delavec svojo eksistenco in perspektivo vidi v svoji organizaciji združenega dela in v vseh vidikih samoupravnega združevanja in povezovanja, v delitvi po delu in rezultatih dela, za katero se bo delavec boril in kolikor bo odločal o celotnem dohodu in še posebej razširjeni reprodukciji. Združevanje na teh temeljih je pogoj za pravo in resnično enakopravnost narodov in narodnosti, republik in pokrajin, za utrjevanje z ustavo določenega federativnega značaja jugoslovanske skupnosti ter vladajoči položaj delavskega razreda in vseh delovnih ljudi, je med drugim še dejal Dragoslav Marković. (dd)

Nov poziv ugrabiteljem Emanuele Orlandi Družina je izključila domači telefon

Zaradi ugrabitve Emanuele Orlandi je policija poostrila nadzorstvo v bližini Vatikana; na sliki policista na straži pri Berninijevem stebrišču na Trgu Sv. Petra (telefot AP)

RIM — Včeraj je bila v študiju televizijskega dnevnika «TG3» tiskovna konferenca, na kateri je glasnik (sedaj že neuraden, odkar je družina Orlandi imenovala svojega pravega zastopnika v osebi odv. Egidija) družine ugrabljene Emanuele, Mario Meneguzzi, izjavil, da so domnevni ugrabitelji skušali večkrat navezati stike z družino. Dve telefonski obvestili sta vzbudili njihovo pozornost, toda ena od njih je prav gotovo neresnična, druga pa resnična. Meneguzzi je potem naslovil poziv družine ugrabiteljem ter zahteval od njih dokaz o verodostojnosti njihovih izjav ob zahtevi, naj se za vse obrnejo na družinskega odvetnika. Na koncu je Meneguzzi še izjavil, da bo odslej družinska telefonska številka nema za vse pozive.

Poziv, ki ga je družina Orlandi naslovila na ugrabitelje, se glasi: «Mi, družina Orlandi Emanuele naslavljamo ta poziv dvema sogovornikoma, ki trdita, da sta glasnika ljudi, ki zadržujejo Emanuele Orlandi. V mislih imamo tistega, ki je zahteval direktno linijo; in 2. tistega, ki nam je telefoniral 22. julija približno ob 20.30 z zahtevo po specifičnih dokumentiranih zahtevah. Eden od vaju laže. Tisti, ki ima v resnici v svojih rokah Emanuele, naj to dokaže našemu pooblaščenemu po-nomočnemu zastopniku odv. Egidiju. Družina Orlandi ne bo več odgovarjala na telefon.

Pri obeh telefonskih pozivih gre za vsebini, ki druga drugo izključuje. Meneguzzi ni hotel povedati, kaj sta ti dve vsebini. Poziv bosta razumeli samo osebi, ki sta telefonirali. Vsaka razlaga je v teh razmerah tavanje v temi.

Vendar nekateri menijo, da Orlandi djevi poznajo »goljufa« ter čakajo na poziv človeka, ki ve, kje je Emanuel.

nuela, da bi se začeli pogajati z njim. Na tiskovni konferenci je Meneguzzi zamikal, da bi se pogajanja že začela. Prav tako je menil, da verjetno tudi Vatikan nima pogajanj v teku.

Nekateri se sprašujejo, če niso morda »dokumentirani zahtevki« kazila, da družina Orlandi v resnici razpolaga s finančnimi sredstvi.

Policijski organi upoštevajo vse sledi od političnega terorizma do čisto navadnega kriminala (zahteva po odkupnini).

Na razna vprašanja je Meneguzzi večkrat odgovoril z »no comment«, potrdil pa je, da družina še ni do-bila nobenega dokaza, da je Emanuele še živa.

Na policiji pravijo, da je družina Orlandi hotela s tem pozivom iz-zvati ugrabitelje, ker je razočarana, ker se od resničnih ugrabiteljev ni-če ni oglasil. Sogovornik pod št. 1, to je tisti, ki je zahteval »direktno« linijo, pa naj bi bil res zastopnik ubitejev.

Doslej je družina Orlandi prejela kakih 5000 telefonskih pogovorov, ki so bili vsi delo »šakalov«. V ta list so spada verjetno tudi telefonski pogovor naslovljen na uredništvo »il-giornale d'Italia«. Mlad možki brez narečne izgovarjave je dejal, da govori v imenu ugrabiteljev ter ponovno zahteval osvoboditev Alija Agca in Cedarja Celebija. V nasprotnem primeru — je dejal — bodo Emanuele ubili.

RIM — Senatorji neodvisne le-vice so naslovili predsedniku senata Francescu Cossigi pismo, v katerem ga pozivajo, naj si prizadeva za čimprejšnji umik italijanskih eno-rovnih« čet iz Libanona in za kon-kretne pobude za vzpostavitev mira.

SFRJ in ZRN za razvijanje medsebojnega sodelovanja

BONN — Jugoslavija in Zvezna republika Nemčija bosta tudi vnaprej razvijali koristno sodelovanje. To sta po dvodnevnih pogovorih poudarila zvezni sekretar za zunanje zadeve Lazar Mojsov in zahodnonemški zunanji minister Hans Dietrich Genscher.

Pogovori dveh ministrov sodijo v okvir rednih posvetovanj vodij delegacij obeh dežel. Pogovarjala sta se o aktualnih mednarodnih problemih kot tudi o odnosih med deželama, za katere sta menila, da so dobri in stabilni. Obe državi sta zainteresirani za obogatitev gospodarskega in drugih oblik sodelovanja, kar naj bi potrdili tudi med bližnjim obiskom predsednika ZR Nemčije dr. Karla Canstensa v Jugoslaviji.

Zvezni sekretar za zunanje zadeve Lazar Mojsov je dopotoval na delovni obisk v Zvezno republiko Nemčijo v nedeljo.

Ugoden odkup pšenice

BEOGRAD — V silose žitno mlinskih organizacij so do zdaj shranili 3,21 milijona ton pšenice. Od tega je 185 tisoč ton semenske pšenice, preostala pa je za prehrano. Tako so od načrtovanih 3 milijonov 521.000 ton odkupili že 91 odstotkov.

V primerjavi z letošnjim ocenjenim pridelkom 5 milijonov 376 tisoč ton so do zdaj odkupili že okoli 60 odstotkov, kar je rekord. Odstotek odkupa je bil v zadnjih desetih letih, razen lani, ko so odkupili okoli 54 odstotkov pridelka, med 35 in 48 odstotki. Celo leta 1974, ko so pridelali 6,2 milijona ton pšenice, so jo odkupili manj kot 3 milijone ton. (dd)

Nova pogodba za kovinarje

Odslej neposredna pogajanja v okviru posameznih obratov

RIM — Vlada ne namerava več poseči v pogajanja (če jih v sedanji fazi lahko tako imenujemo) za obnovo vsedržavne delovne pogodbe za kovinarje, zaposlene pri zasebnih podjetnikih. Sklep izhaja iz poročila, ki so ga izdali v palači Chigi po včerajšnjem srečanju med predsednikom ministrskega sveta Fanfanijem in ministrom za delo Scottijem, ki je Fanfanija seznanil z najnovejšo potezo Federmeccanice. Poročilo poudarja, da bi bil nov poseg vlade neprimeren iz dveh razlogov: da bi se ne vmešavali v neposredne odnose med FLM in Federmeccanico, in da ne bi motili dela poverjenega predsednika Craxija pri sestavljanju nove vlade. Poročilo na koncu izreka Scottiju priznanje, da je v smislu dogovora z dne 22. konkretno pri-nomogel k sklenitvi 45 delovnih pogodb na zasebnem sektorju, ki zadevajo skupno nekaj nad 7 milijonov delavcev.

Z zadevo kovinarjev se je ukvarjal včeraj tudi vrh enotne sindikalne zveze, ki je ostro obsodil nastop Federmeccanice in Fiata, ki jo manevrira iz ozadja, češ da gre za povsem instrumentalno in politično potezo, s katero hoče določiti delodajalcev vzpostaviti reakcionarno gospodarsko politiko. Glede na njihovo odkrito izigravanje sporazuma iz letošnjega januarja, na-

glašajo še sindikati, je vlada dolžna odredi industri-jem olajšave, ki iz te pogodbe izhajajo, in sicer zlasti ugodnosti tako imenovane fiskalizacije socialnih dajatev.

Dejstvo, da je Confindustria zavrnila posredovanje ministra Scottija, je včeraj obsodilo celo glasilo Krščanske demokracije «Il Popolo». V posebni noti se glavni urednik dnevnika Galloni sprašuje, kakšni so politični cilji, ki jih Confindustria s tem zasleduje, in poudarja njeno neskladnost med težkimi milijardami, ki jih država na osnovi raznih zakonov priznava tudi industrijskim kovinske stroke, in trmastim upiranjem slednjih, da bo svojim delavcem skrčili letni delovni urnik za nekaj ur.

Sindikati kovinarjev FLM, ki je že postavil pred Craxija zahtevo, naj vnese v program nove vlade prvostveno točko zadevo nove kovinarske pogodbe, je razposlal tovarniškim svetom po vsej državi navodila, naj se začno na lastno pest, v okviru posameznih kovinarskih podjetij, pogajati za dosego ločenih delovnih pogodb. Sindikat v tej zvezi naglašuje, da se številna podjetniki, zlasti v Lombardiji in Emiliji, ne strinjajo z zadržanjem Federmeccanice ter da nekateri celo razmišljajo, da bi izstopili iz organizacije.

Ameriška valuta na novi rekordni višini 1546 lir

RIM — Napetost okrog višine obrestnih mer na amerškem tržišču se je ponovno zaostri in dolar se je znova pognal navzgor po pavzi, ki so jo v gibanju ameriške valute zabeležili v prejšnjem tednu. Že v začetku včerajšnjega borznega poslovanja se je povpraševanje po dolarju povsod povečalo in vsled tega je ameriška valuta na italijanskih borzah ob zaključku poslovanja dosegla novo rekordno kotacijo 1546 lir. V primeri s prejšnjim petkom, ko je cena dolarja znašala 1531,50 lire, je ameriška deviza pridobila skoraj 15 lir.

Podoben utrditev je dolar včeraj zabeležil tudi na drugih valutnih tržiščih. V Frankfurtu na primer, je dolar dosegel 2,6142 marke, medtem ko je znašala njegova cena v petek 2,5885 marke. Z novim skokom je ameriška valuta presegla rekord zadnjih sedmih let. V nasprotju s tem, kar so si pričakovali ekonomski opazovalci, se Bundesbank ni zganila, da bi zaustavila postopno naraščanje vrednosti ameriške valute. Banka po vsej verjetnosti čaka, da se položaj na valutnem tržišču izčisti, preden se odloči za sprejem morebitnih protiukrepev.

Podoben napredek je dolar dosegel tudi na francoskem valutnem tržišču. Na pariški borzi so zabeležili rekordno kotacijo 7,8565 franka, medtem ko je kotacija prejšnjega petka znašala 7,7865 franka. Finančni operaterji razlagajo nov skok dolarja, kakor rečeno, z naraslo napetostjo okrog obrestnih mer v Združenih ameriških državah. K temu je treba dodati tudi povečanje povpraševanja po dolarjih v samih ZDA, kjer se je gospodarski trend v zadnjem času začel vidno izboljšati in kjer poslovni krogi načrtujejo čedalje več novih naložb. V Italiji pa vzbujajo nezadržno naraščanje vrednosti ameriške valute vedno nove skrbi, kajti čvrsta kotacija dolarja čedalje bolj otežuje uvoz najrazličnejših surovin in še zlasti surove nafte.

Vroča nedelja v Bejrutu

Neznosna vročina je v nedeljo privabila na plažo v bližini Bejruta številne kopalce, ki so za trenutek pozabili na tragedijo, ki jo mesto doživlja že vrsto let. Dovolj pa je bilo, da so odvrnili pogled od morja in dramatična stvarnost jim je bila takoj pred očmi

Draga oporišča

NEW YORK — ZDA imajo danes v svetu 359 vojaških oporišč, za katere vsako leto trošijo na stotine milijard dolarjev. To izhaja iz poročila ameriškega obrambnega ministrstva kongresu, ki je dodalo, da je Washington lani potrošil za vzdrževanje oporišč 103 milijarde dolarjev, za letos pa samo za evropska oporišča predvidevajo 133 milijard dolarjev izdatkov, medtem ko bo prihodnje leto strošek najbrž presegel 200 milijard dolarjev (300.000 milijard lir).

Izvedenci NATO o ženevskih pogajanjih

BRUSELJ — Države članice NATO bodo začele jutri krog posvetovanj v zvezi z ženevskimi pogajanjimi o evroizstrelkih. V glavnem štabu zahodnega zaveznitva se bo namreč jutri sestala skupina izvedencev iz 16 držav, ki stalno sledi ženevskim pogajanjem in ki pripravlja smernice za delo zahodnih pogajalcev. Skupina, ki ji predseduje namestnik ameriškega državnega sekretarja Shultz Richard Burt, bo morala preučiti predvsem možnosti pogajanja v prihodnji jeseni, ko naj bi ZDA začele nameščati v Veliki Britaniji, Zah. Nemčiji in Italiji izstrelke tipa perhing in cruise.

Medtem ko NATO načrtuje svojo nadaljnjo strategijo za ženevska pogajanja, Sovjetska zveza ocenjuje kot «iluzorične» ameriške poskuse, da bi z oboroževalno tekmo spravila v krizo sovjetsko gospodarstvo. Po mnenju moskovske «Pravde» je namreč ta načrt dvorezno orožje, ki je doslej, tako trdi časopis, v največji meri prizadelo same ZDA, «saj ni naključje, da naraščanje stroškov za oborožitev sovпада z najvišjim doslej zabeleženim deficitom v plačilni bilanci ZDA.»

ZDA zavlačujejo zaključek del KEVS?

MADRID — Predvčerajšnjim je bilo vzdušje na konferenci za evropsko varnost in sodelovanje zelo pesimistično. Dela konference so odložili na današnji dan, ker je bil včeraj v Španiji praznik Santiaga de Compostela (sv. Jakob).

Predvčerajšnjim so na konferenci govorili predstavniki Zahoda, vzhodne Evrope, neuvrščenih in nevtralnih držav. Vsi so skušali prepričati Malto, naj umakne svojo zahtevo po sklicanju komisije strokovnjakov, ki naj bi obravnavala vprašanje varnosti v Sredozemlju. Zelo ostre kritike je na račun Malte izrekel sovjetski delegat Anatolij Kovalov.

Na hodnikih konference se govori, da so ZDA tista država, ki zavlačuje konec dela, ker čaka na pomembne mednarodne dogodke.

V Salvadorju 80 mrtvih v enem samem tednu

SAN SALVADOR — Iz salvadorskih virov se je zvedelo, da je bilo prejšnji teden ubitih v San Salvadorju 80 civilistov. 32 od njih so ubile neugotovljene polvojaške skupine.

Salvadorski pomožni nadškof Gregorio Rosa je v svoji nedeljski homiliji razkrinal «krivce teh zločinov, ki čepur pripadajo vojaškemu zboru, se vseeno radi zatekajo k anonimnosti.»

«Vsi vemo — je dejal — da se mora prebivalstvo paziti tako pred vojsko kot pred gverilci.»

V državah EGS za spoznanje manjša brezposelnost

BRUSELJ — V zadnjih mesecih so v vseh državah Evropske gospodarske skupnosti z izjemo Nizozemske, Irske in Italije, zabeležili rahel padec brezposelnosti. Po podatkih uradne statistike EGS (podatki se ne nanašajo na Grčijo) so v devetih državah skupnosti konec junija imeli vpisanih v uradih za delo 11,4 milijona brezposelnih ali 10,2 odstotka aktivnega prebivalstva, medtem ko je bilo konec maja 11,6 milijona brezposelnih ali 10,4 odstotka.

Podatki o brezposelnosti kažejo, da rahlo upada število moških, ki so brez službe, medtem ko brezposelnost med ženskami narašča. Nadaljnja razčlemba kaže, da 4,3 milijona brezposelnih ima manj kot 25 let, kar pomeni, da 37,6 odstotka vseh ljudi brez službe je mladih. V nekaterih državah skupnosti se položaj glede brezposelnosti mladih izboljšuje, stanje pa je zelo slabo na Nizozemskem, kjer je odstotek mladih brez službe poskočil, prav tako pa je ta odsek narasel v Italiji.

Obračun na čadskem severu

NAIROBI — Čadska vojska pod osebnim poveljstvom predsednika Hisena Habreja se pospešeno pripravlja na splošni napad na ključno severno mesto Faya - Largeau, ki so ga uporniške sile bivšega predsednika Gukunija Weddeya zavzele pred dobrim mesecem in v njem ustavnile svoj glavni štab. Ta odločilni obračun, od katerega bo odvisen izhod sedanjega kroga državljanske vojne v Čadu, se utegne začeti vsak hip. Vtem pa je čadski spor izzval živahno diplomatsko aktivnost.

Iz prestolnice N'Djamene nenehno pošiljajo proti severu dežele nove okrepitve v možeh, orožju in opremi, kar priča o tem, da se približuje trenutek bitke za Faya - Largeau, središče pokrajine Borku. Bitka bo nedvomno težka, saj mesto obkrožajo dobro varovani griči in, kot poročajo, so uporniške sile ustvarile močno obrambo. Vrh tega je slišati, da so Libijci osredotočili na jugu dežele močne sile, predvsem vojna letala, ki bi v skrajnem primeru lahko posegla v boje.

Predsednik Hisen Habre, ki se je po dolgi bitki za Abeche na vzhodu dežele vrnil v N'Djameno, je spet na fronti pri kraju Um Chaluba in tam osebno nadzoruje priprave svojih sil za dokočni obračun. Ta čas še ni znano, ali bo v bitki za Faya - Largeau uporabil tudi vojaška letala, ki mu jih je poslal zairski predsednik Mobutu, zlasti še tri reaktivne bombnike «mirage». Vse doslej ta letala niso posegla v spopade, kot tudi ne kakih 2.000 zairskih vojakov, ki so prišli na pomoč Habreju in ki so bili do zdaj zadolženi le za obrambo N'Djamene.

Vtem je maršal Mobutu začel svoj obisk v ZDA, med katerim bo po vsej priliki največ govor o čadskem

sporu. Obe deželi sta se namreč aktivno vključili v spor na Hebrejevi strani. Predsednik Reagan je odobril Habreju za 10 milijonov dolarjev nujne pomoči v vojaški opremi in hrani, medtem ko je Mobutu poslal vojsko in letala. Kot pričakujejo, bo med Mobutujevimi obiskom v Washingtonu govor o nadaljnji skupni pomoči. Možno pa je tudi, da bo Mobutu zaprosil ameriško vlado, naj poravna račun zairskega vojaškega angažiranja na Hebrejevi strani.

To naraščajočo internacionalizacijo čadskega spora so ostro obsodili med pravkar končanim obiskom libijskega voditelja Gadafija v Mavretaniji. Libijski voditelj se je z mavteranskim predsednikom Haidalo sicer pogovarjal največ o zahodnosaharskem sporu, zastran Čada pa skupno poročilo o pogovorih nastopa proti slehernemu tujemu vmešavanju in podpira resolucijo devetčlanske biroja Organizacije afriške enotnosti (OAE). Biro OAE je na nedavnem sestanku v Adis Abebi obsodil tuje vmešavanje v Čadu, tako s strani afriških kot neafriških držav.

Toda čadski spor zaposluje čedalje širšo mednarodno javnost. Zunanji minister Čada Idris Miskin je po končanem obisku v Pekingu izjavil, da so Kitajci podprli «pravični boj čadskega ljudstva za neodvisnost» in obljubili obnoviti finančno in tehnično pomoč, ki so jo prekinili leta 1969. Podrobnosti o kitajski pomoči Habrejevji vladi niso objavili. Znano pa je, da ima Peking že vrsto let zelo dobre stike z Zairom, ki se je v čadskem sporu najbolj odkrito angažiral.

TIT DOBERŠEK

Za evropsko železarstvo «krizno stanje» do 1985?

BRUSELJ — Večina držav članic Evropske gospodarske skupnosti se skinja s predlogom pristojne komisije deseterice, naj bi sedanje «krizno stanje» v evropskem železarstvu — krizno stanje so proglasili 1. oktobra 1980, zapadlo pa bo konec tega meseca — podaljšali do konca leta 1985. To je glavna ugotovitev, ki izhaja iz včerajšnjega poteka «vrha» na ministrijski ravni v Bruslju, kjer sta za Italijo pristotna ministra za industrijo Pandolfi in za državne soudeležbe De Michelis.

Ministri deseterice, katerim načeljuje komisar EGS za železarstvo Evaristo Davignon, se konkretno dogovorijo o podaljšanju kriznega stanja na 58 pravilnika Evropske pretrga o obsegu proizvodnje železarskih izdelkov v posameznih deželah članic in o minimalnih cenah za prodajo uradno ne dogovarjajo o zahtevi EGS, naj Italija zmanjša svojo proizvodnjo železarskih izdelkov za 5,8 milijona ton, vendar je jasno, da bo tudi ta problem vplival na končen izid sedanjih pogovorov.

Kakor že omenjeno, je večina ministrov za to, da se režim kriznega stanja podaljša za nadaljnji dve leti in pol, to je do konca leta 1985. Drugačnega mnenja pa so ministri Italije, Francije in Grčije. Italije se ogreva za rešitev, ki naj bi predvidevala krajši odlog, in sicer do konca letošnjega leta ali kvečjemu do 31. januarja 1984. Pri tem pa postavlja zahtevno naj bi EGS dovolila Finsidru, da poveča svojo letno proizvodnjo valjanih izdelkov za 1.200.000 ton. Tudi Francija postavlja zahtevo, da bi smeri povečati svojo letno proizvodnjo, in sicer za 500.000 ton, ter je v tem primeru pripravljena pristati na podaljšanje kriznega stanja do konca leta 1985. Grčija pa je za to, da se sedanji

Spopadi med pripadniki palestinskega gibanja

BEJRUT — Že tretji dan zapored so včeraj ponovno izbruhnili spopadi med Palestinci, ki so nameščeni v dolini Bekaa v vzhodnem Libanonu. Včerajšnji spopadi so se odigrali na istem mestu kot predvčerajšnji, ko je bitka razsajala polne 4 ure. Nasproti si stojijo Palestinci, ki so ostali zvesti Arafatu in disidenti.

Vest o ponovnih spopadih je globoko odjeknila v vrstah PLO v Nikoziji, kjer so jih vesti celo nekoliko iznenadile, saj je vladalo celo prepričanje, da bo mogoče spet zgraditi enotnost palestinskega osvobodilnega gibanja.

Palestinci pa sicer trdijo, da prihaja do spopadov, kadar se na libanonskem, oziroma bližnjevzhodnem prizorišču dogaja nekaj novega. Sem je treba šteti potovanje libanonskega predsednika Džemajela v ZDA, bližnji obisk v isti državi izraelskega ministra za obrambo Arensa in ministra za zunanje zadeve Šamira ter izraelske grožnje, da se formalno priključi zahodna obala reke Jordan izraelski državi. V teh trenutkih določene sile skušajo oslabil vpliv PLO, ker se bolj upira nekaterim političnim potezam, ki so tuje Palestincem.

Sporočajo medtem, da je predsednik PLO Jaser Arafat včeraj dopotoval v Saudovo Arabijo.

TOTOCALCIO
POČIVA

ENALOTTO

bo nadaljeval z razdeljevanjem milijonskih dobitkov tudi poleti

IŠČI DVANAJSTICO VSEH DVANAJST MESECEV

Sklep tržaške trgovinske zbornice

Pokroviteljstvo in pomoč kmetijskim dnevom v Dolini

Na zadnji seji je izvršni odbor tržaške trgovinske zbornice odobril proračun za prihodnje leto, nato je pa med drugim sprejel tudi nekaj sklepov, ki zadevajo krajevno kmetijstvo. Na osnovi predhodnih dogovorov je tako trgovinska zbornica priznala pokroviteljstvo in prispevek 5 milijonov lir za septembrsko prireditev kmetijskih dnevov v dolinski občini, ki bo pa zavzemala pokrajinski značaj. Milijon lir je nakazala deželniemu združenju trgovinskih zbornic za ovrednotenje vinskega pridelka, tudi s Tržaškega. Nadaljnjih 6 milijonov lir pa je namenila natečaju med pokrajinskimi vinogradniki za izboljšave v kletih.

Vse tri sklepe je izvršni odbor sprejel po predhodno izraženem mnenju kmetijske sekcije. Kot je znano, sestava tega posvetovalnega organa ni ti od daleč ne predstavlja resnične krajevne kmetijske stvarnosti, saj so v njem v večini zastopniki na Tržaškem skoraj neobstoječih veleposestnikov in pa funkcionarji raznih javnih nadzorništev, ki so tudi pred kratkim, kot smo že poročali, vsilili sekciji svojega predsednika in podpredsednika. Zaradi tega je razumljivo, kako je težka naloga dveh zastopnikov Kmečke zveze, da ob občasnem sodelovanju

nju dveh predstavnikov delavskih sindikatov, sploh spodbujata večjo delavnost sekcije in jo usmerjata v dejanske koristi domačih kmetov.

Tako je bilo tudi glede omenjenih treh sklepov, kjer je KZ izrazila odločno podporo prispevku dolinski občini za prirejanje kmetijskih dnevov, manj navdušenja ob premalo izdelani deželni manifestaciji za ovrednotenje krajevnih vin, še najmanj pa nad «ostarelo» obliko razprševanja skromnih sredstev na mnogo konkurentov v zvezi z natečajem za kleti. Zabeležiti je torej treba po eni strani določeno zadovoljstvo, da je začela trgovinska zbornica nakazovati naposled nekaj sredstev tudi za kmetijstvo (teden prej je dodelila 1,4 milijona lir tudi Kraški zadružni mlekarji), po drugi strani pa premajhno usklajenost posegov

Napaka je seveda pri izviri, to je pri pravem zastopstvu domačih kmetov v pristojni sekciji in pravičnejšem predstavitvi slovenskega gospodarstva tudi v najvišjem zborničnem organu. Pričakovati je, da bo pristojna deželna oblast upoštevala to potrebo že prav kralu, ob imenovanju že novembra zapadlih organov tržaške zbornice za trgovino, industrijo, obrt in kmetijstvo.

Nastop TPPZ «Pinko Tomazič» navdušil številno občinstvo

Zaključil se je festival Unità

V nedeljo se je na tržaškem razstavišču zaključil pokrajinski festival komunističnega tiska, ki je bil letos časovno precej obširno zasnovan, saj je trajal devet dni. Odvijal se je, oziroma zaživel je predvsem zvečer, ko se je poletna vročina nekoliko unesla in je številno občinstvo lahko sledilo debatam, kulturnim prireditvam in drugim pobudam, ki so bile tisti večer

na sporedu. Še posebej veliko ljudi pa je prišlo na zaključni večer festivala. Na zborovanju sta govorila sedanjí pokrajinski tajnik tržaške federacije Tonel in Stojan Spetič v slovenščini, član vsedržavnega vodstva KPI Fassino pa zaradi tehničnih težav (okvare na avtomobilu) ni mogel priti pravočasno v Trst.

Ob splošnih vprašanjih sta seveda komunistična predstavnik posebej govorila o položaju v Trstu in v obeh krajevnih upravah. S tem v zvezi je Tonel še enkrat poudaril, da komunisti ne morejo soglašati z izbiro laično - socialističnih strank, ki hočejo, tako na pokrajini kot na tržaški občini, pri sestavi koalicije dejansko samo zamenjati Listo za Trst s Krščansko demokracijo. To je po mnenju komunistov nesprejemljivo, zato je KPI na festivalu svojih glasil ponovno pozvala laično - socialistične sile, da bi poiskali drugačne rešitve, take, ki bi upoštevale volilno težo komunistične partije.

V kulturnem programu pa je v nedeljo zvečer na festivalu nastopil Tržaški partizanski pevski zbor, ki je tako slavil že 300. nastop. Občinstvo, ki je zapolnilo festivalsko gledališče, je izvajanje zbora sprejela z velikim, rekli bi skoraj, z običajnim navdušenjem, kljub zelo slabim pogojem, ki jih izbrani prostor nudi, predvsem z vidika akustike.

V nedeljo zvečer pa je za ples igral ansambel «Pomlad».

Na sliki TPPZ «Pinko Tomazič» med nastopom na festivalu komunističnega tiska.

Verjetno šo ga prižaknile iskre izpod železniškega voza

Orjaški požar okrog Medje vasi

Silen požar, ki je nastal včeraj na goriskem Krasu, se je v nekaj urah razširil tudi na Tržaško, kjer je zajel okrog 30 hektarjev gmajne in gozda okrog Medje vasi. Tržaški gasilci že dolgo let ne pomnijo tako velikega požara, ki se je bliskovito širil na vseh frontah in skoraj obkobil Medjo vas. Nevarnost, da bi zajel tudi hišna in gospodarska poslopja v vasi so gasilci iz Trsta in Tržiča, gozdni čuvaji in številni prostovoljci z vzorno usklajeno akcijo preprečili. Zaenkrat so gasilci mnenja, da je

bilo uničenih, kot rečeno, okrog 30 hektarjev nizkega grmičevja in smrek, dokončen obračun pa bo mogoče narediti šele danes, ko bodo predvidoma zmagali nad ognjem. Iz Trsta so že proti 14. uri, ko so prišla prva opozorila o požaru, poslali 3 premične črpalke in 4 manjša gasilska vozila. Te enote pa so s časom še ojačili, tako da je proti 20. uri, ko je gasilcem vsaj za silo uspelo imeti položaj pod kontrolo, bilo na kraju 5 črpalke. Gašenje je bilo težavno tudi zaradi nedostopnosti, kajti podrastje je pov-

sem zaraščeno. Tako so zapeljali premične črpalke kamor je to bilo mogoče, proti plamenom v notranjosti gozda pa so se gasilci borili s posebnimi biči iz konoplje in z malimi nahrbtnimi cisternami. Ekološka in gospodarska škoda na tako širokem področju je brez dvoma izredno velika. Zvoniti po toči, kot pravi naš pregovor, je prepozno, zato pa je toliko bolj pomembno, da se vsi, še posebno pa mestni turisti, ki pridejo na Kras za osvežitev, dobro zavedamo posledic in naredimo vse

za preprečenje požara. To velja še posebno v teh vročih mesecih, ko se zaradi suše plamen vname in nato razširijo z veliko lahkoto. Poudariti je namreč treba, da je edino učinkovit boj proti gozdnim požarom njihovo preprečevanje. O vzrokih včerajšnjega orjaškega kresa je cela vrsta domnev. Glede na dejstvo, da je fronta nastala ob železniški progi, pa se gasilci nagibajo k tezi, da so ga prižaknile iskre izpod železniškega voza, ki je verjetno imel blokirane zavore.

PO SKLEPU OBČINSKEGA SVETA

Ekološke organizacije proti novim gradnjam na tržaški obali

Tržaški sekciji združenj «Italia nostra» in «Svetovnega sklada za naravo WWF» in društvo «Liburnia» so včeraj naslovili pokrajinskemu nadzornemu odboru poziv, da zavrne nedavni sklep tržaškega občinskega sveta v zvezi z novimi gradnjami pod obalno cesto v bližini Grljana. Ta sklep, ki pomeni nadaljnji korak pri razkosanju naravnih dobrin naše obale, je naletel na neodobranje ekoloških in podobnih organizacij, zanj pa so glasovale stranke, ki podpirajo občinski odbor.

Ob smrti dragega
CARMELA MARSIIA
se pridružujeta žalovanju svojcev
Duša in Igor Kosmina z družino

† Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustila naša draga mama

Paula Rojc vd. Franković

Pogreb drage pokojnice bo danes, 26. t.m., ob 16. uri iz hiše žalosti v nabrežinsko cerkev.

Žalujoči otroci

Nabrežina, 26. julija 1983

† Zapustil nas je naš dragi
Leandro Godina
(učitelj)

Pogreb bo jutri, 27. t.m., ob 12.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v štedenjsko cerkev.

Žalostno vest sporočajo brat Stanko, sestra Herta ter drugo sorodstvo

Trst, 26. julija 1983
(Občinsko pogrebno podjetje)

† Zapustil nas je naš dragi
Zvonko Radović

Pogreb bo danes, 26. t.m., ob 15. uri iz hiše žalosti v nabrežinsko cerkev.

Žalostno vest sporočajo: žena Irma, hčerka Fatina z možem Eliom, nevesta Miranda, vnučkinji Daša in Jana, sestra Mari z možem, sestra Mila in brat Poldo z družinama ter drugo sorodstvo
Nabrežina, 26. julija 1983

Ob zaključku praznika v Mačkoljah

Skrbno pripravljen program

Tudi letošnji štiritidnevni praznik kulturnega društva Primorsko iz Mačkolj se je iztekel. V pravilno urejenem borovem gozdičku na strmini, kjer se odcepi cesta za Prebened so si domačini, mestni in okoliški gostje, iskali utehe v udušljivih julijskih večerih. Tu pa tam so bliski in grmenje zaleteli z nevihto, a se je vroči veter z juga kmalu polegel in praznik je potekal nemoteno ob glasbi in dobrem počutju, ob izvrstnih čevapčičih in ometih, ob okusnem domačem vinu, predvsem pa ob skrbno pripravljenem in izpeljanem kulturnem programu, ki se je odvijal sleherni večer. Praznik kulturnega društva Primorsko je sklenila Čilska glasbena skupina Myllku, ki je nastopila sinoči in o njenem nastopu bomo posebej poročali. V nedeljo popoldne pa smo bili priča izvrstnemu celovečernemu nastopu folklorne skupine Železniškega prosvetnega društva France Prešeren iz Celja. Skupina je pokazala vrhunsko izvedbo številnih jugoslovanskih plesov in je očarala občinstvo, ki je do zadnjega kotička napolnilo obsežen prireditveni prostor in z veliko pozornostjo sledilo izvrstnim plesalcem. Takšnih dovršenih umetniških skupin, bi si še želeli pri nas. Folklorno skupino France Prešeren vodi Edo Gabršček, nastala pa je pred 10. leti. V tem času se je razvila v kakovostno umetniško telo, ki si je pridobilo veliko naklonjenosti ne samo

široj po Jugoslaviji, temveč tudi na turnejah po Avstriji, ZR Nemčiji, na Finskem, v Turčiji, v Romuniji, Vzhodni Nemčiji in na Češkoslovaškem in nenazadnje tudi pri nas v majhni breški vasi, ki je štajerske plesalce toplo in hvaležno spjela. Iz svoje ožje domovine so člani skupine prikazali kozjanske, belokranjske, prekmurske in gorenjske plesne, nato pa še ples iz Hrvaške, Bosne in Srbije. Nastopu folklorne skupine France Prešeren iz Celja so prisostvovali tudi generalni konzul SFRJ Drago Mirošič, vladni prefekt dr. Marrosu, predsednica združe-

nja aktivistov za tržaško ozemlje Neva Lukeš, član izvršnega odbora SKGZ Jože Koren in doljinski župan Svab. Dr. Marrosu, ki je bil ob nastopu folklorne skupine očaran, je celo ugovoril nekatere podobnosti med slovenskimi in sardinjskimi plesi, po rodu je namreč iz Sardinije. Člani kulturnega društva Primorsko zaslužijo za organizacijo vse priznanje, pa tudi posamezno so se polnoštevilno udeležili pri tekočem delu, tako da jih je bilo kar prijetno opazovati v tekmovalnem zagonu za roštilji in točilnimi mizami, RIS

POMOČ STARSEM

Poleti občinska centra odprta tudi dopoldne

Poletje je za šolarje čas počitnic, saj se pouk navadno neha že sredi junija, začnjenja pa nekje ob začetku septembra. Dopusti zaposlenih staršev pa večinoma trajajo veliko manj, v povprečju tri tedne do mesec dni, kar seveda pomeni, da lahko gredo s šoloobveznimi otroki na dopust le del šolskih počitnic.

Zato je že veliko let težnja in želja staršev, da bi v krajevnem merilu poskrbeli, da bi otroci in mladi koristno in prijetno preživljali počitniške dneve, čeprav doma. Nastali so tako razni poletni centri, tudi v tržaški občini, ki pa se morajo soočiti s številnimi problemi. Zato je vsekakor treba pozitivno oceniti pobudo tržaške občine, da podaljša urnik dveh občinskih mestnih centrov, ki bosta od 11. t.m. do 31. avgusta odprta tudi dopoldne. To je seveda še posebej pomembno za družine, v katerih sta zaposlena oba zakonca.

Zasluga za iniciativo gre tudi animatorjem, ki bodo delali v obeh centrih in sicer v centru «Brunner» v Ul. Solitro 10 in «Gentilli» v Škednju. V centra, ki bosta odprta od 8. do 13. ure in kot običajno še popoldne od 14.30 do 19.30, lahko gredo otroci in mladi od 6. do 15. leta starosti, ne glede na to, kje stanujejo.

TFS «Stu ledi» na folklornem srečanju v Železni Kapli V duhu prijateljstva

V okviru sodelovanja med slovenskimi zamejskimi folklornimi skupinami je tržaški ansambel «Stu ledi» v nedeljo gostoval na Koroškem. Udeležil se je namreč že devetega zaporednega folklornega srečanja, ki ga vsako leto prireja slovensko prosvetno društvo «Zarja» iz Zelezne Kaple.

Kulturna pobuda društva «Zarja» ima pravzaprav veliko pomembnih zaslug: po eni strani nudi možnost domačemu občinstvu, da iz leta v leto sledi delovanju domačih folklornih skupin, ki so se v okviru bogate društvene dejavnosti osnovala že pred trinajstimi leti. Istočasno pa je to tudi vsakoletna priložnost za srečanje z ostalimi folklornimi skupinami, ki delujejo v občini in ki se ne sklicujejo izrecno na slovensko ljudsko izročilo.

Stalni gostje pa so v Železni Kapli tudi člani drugih slovenskih folklornih skupin s Koroške in pa tistih skupin iz Slovenije in Jugoslavije, pri katerih so v zadnjem času plesalci, pevci ali godci društva «Zarja» gostovali. Ob tej zelo široko spredeni mreži stikov je že stalnica sodelovanje s slovenskimi skupinami iz Furlanije-Julijske krajine. Folkloristi iz Zelezne Kaple so namreč že večkrat nastopili pri nas, s tržaško folklorno skupino «Stu ledi» pa so bili letos pozimi tudi na krajši turneji v Južni Italiji.

Končno so se tudi tržaški plesalci odzvali koroškemu vabilu in sodelovali v bogatem programu devetega folklornega srečanja. Pred plesno revijo so se v zgodnjem nedeljskem popoldnevu vsi udeleženci zbrali v sprevodu, ki je ob zvokih godb na pihala krenil na

pridreditveni prostor pred hotel Obir.

Gostujoči godbi na pihala sta s tem dejansko že zaključili svoj nastop, saj so člani Vellachtaler Trachtenkapelle iz Bele in Pihalni orkester Sladogorska iz Sladkega vrha pri Mariboru imeli koncert že dopoldne.

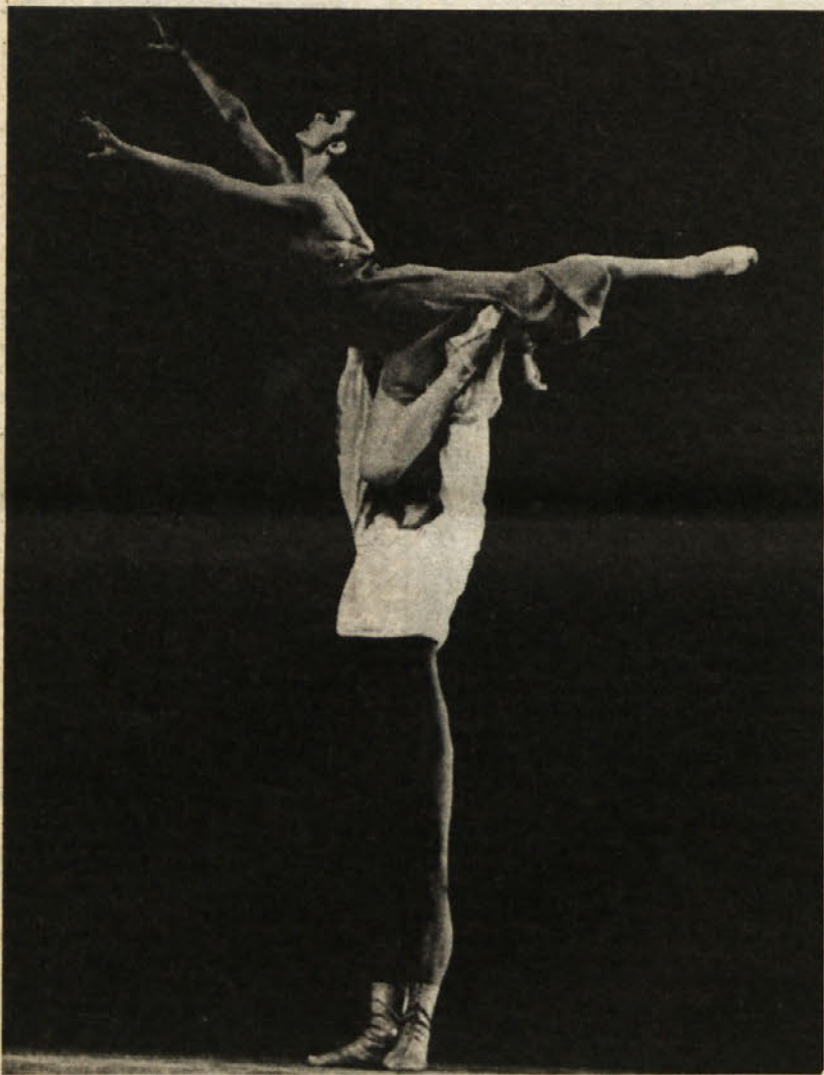
V plesnem delu kulturnega sporeda pa so najprej nastopili najmlajši domači plesalci in sicer člani otroške folklorne skupine «Zarja», ki so veselo odplesali vrsto gorenjskih plesov. Nato so se s spletom zagorskih plesov predstavili člani folklorne skupine Sloboda Vis iz Varaždina, ki so v nedeljo vračali lanski obisk «zarjašev» v Varaždinu.

Z venčkom kmečko-ljudskih plesov so potem nastopili člani skupine Landjugend Vellachtal iz Zelezne Kaple. Skupina slovenskega prosvetnega društva «Trta» iz Žitare vasi, to je iz sosednje občine, je tokrat prikazala belokranjske plesne, plesalce pa je spremljala tamburaška skupina «Zarja». Z gorenjskimi plesi so nastopili člani FS «Iskra» iz Kranja, s tržaškimi pa člani TFS «Stu ledi».

Domača «starejša» skupina je prikazala venček koroških ljudskih plesov, nastopila pa je v vseh treh slovenskih koroških nošah; doline Zile, Roža in Podjune imajo namreč vsako svojo nošo. Gostje iz Varaždina, ki so program sklenili, pa so predstavili še medjimurske in podravske plesne in običaje.

Program je vodil in povezoval predsednik domačega društva Miha Travnik, ki je s kratkimi predstavami tudi poskušal seznanjati številne turiste s slovensko in jugoslovansko plesno tradicijo.

Sovjetski plesalci na Gradu

Po nastopu Rudolfa Nurejeva z Boston Balletom, sovjetske baletne skupine «Moskva ansambel» in folkloristov iz Kolumbije bo plesna umetnost spet protagonist na Gradu sv. Justa, kjer bodo ta teden nastopili «solisti baletne šole Sovjetske zveze». Baletna večera bosta v četrtek in v petek z začetkom ob 21.15, nastopili pa bodo najboljši gojenci treh najznamenitejših sovjetskih šol: onih, ki so vezane na gledališča Bolšoj v Moskvi, Kirov v Leningradu in Ševčenko v Kijevu. Najbolj znana plesalca, ki ju bomo lahko gledali na Gradu, pa sta Nadžežda Pavlova in Vieceslav Gordjejev, na gornji sliki pa vidimo izvrstna solista Smogarčovo in Priadčenka.

V Bazovici obnovili mesnico

S posebnim zadovoljstvom beležimo take prijetne dogodke, ko se naši delovni in podjetni ljudje uveljavljajo in pokažejo javnosti, da dosegajo lepe uspehe. Tak uspeh je nedvomno prenovljena mesnica Mevlja - Čufar v Bazovici, ki ni znana samo domačinom, ampak tudi odjemalcem iz sosednjih vasi in meščanom. Odprtje prenovljene mesnice je bilo v petek popoldne in so se ga udeležili številni domačini in tudi drugi odjemalci, ki so čestitali lastnikom Svetotu in ženi Mariji ter hčeri Silvi - Čufar in sinu Marjanu, ki mesnico upravljajo.

Kino

Ariston 21.30 «Victor Victoria». Režija Blake Edwards.
Eden Zaprto zaradi počitnic.
Nazionale Dvorana št. 1 ob 16.00 «Orgasmo non stop». Prepovedan mladini pod 18. letom. Dvorana št. 2 «Sexy club». Prepovedan mladini pod 18. letom. Dvorana št. 3 «Il piacere delle ninfomani». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Grattacielo 16.30 «L'inferno». Prepovedan mladini pod 14. letom.
Mignon 16.00 «Agente 007 - la spia che mi amava».
Aurora 17.00 «Tron».
Cristallo Zaprto zaradi počitnic.
Capitol 17.00 «Il drago del lago di fuoco».
Fenice Do 5. avgusta zaprto zaradi počitnic.
Radio 15.30 «Porno super erotic movie». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Vittorio Veneto Zaprto zaradi počitnic do 30. t.m.
Lumiere Do 30. avgusta zaprto zaradi počitnic.
Moderno 18.00 «E la madonna». R. Pozzetto.
Giardino pubblico 21.15 «Virus».

Čestitke

Prijatelji iskreno čestitajo ANDREJU SKRINJARJU ob uspešno opravljeni maturi.

Danes praznuje tata SERGIJ rojstni dan. Mnogo zdravja in zadovoljstva v nadaljnjem življenju mu želita Irina in Peter skupno z mamo.

Danes goduje ANA HRVATIČ. Vse najboljšie in obilo zdravja ji želita brat Nini in Pierina.

VIVIANI BUKAVEC čestitajo za uspešno opravljen maturo Flavija, Miru in Maks.

Iskreno čestita in želi še mnogo uspehov

VIVIANI BUKAVEC
ob uspešno opravljeni maturi na znanstvenem liceju
KD Primorec

Razna obvestila

Slovenska kulturno-gospodarska zveza obvešča, da v mesecih julij in avgust posluje za stranke od 8.30 do 12.30.

PD Kološevci priredi 30. in 31. julija ob prazniku zavetnice sv. Marije Magdalene vaški praznik in razstavo starega kovaškega, kleparskega in čevljarskega obrtniškega orodja.

Slovenski raziskovalni inštitut SLO-Ri sporoča, da bodo uradi zaprti od 1. do 15. avgusta.

Šolske vesti

Tečaj 150 ur za doseg diplom srednje šole. V tajništvih srednjih šol I. Cankar pri Sv. Jakobu v Trstu in Simon Gregorič v Dolini se vrši vpisovanje za tečaj 150 ur za šolsko leto 1983/84. Na tečaj se lahko vpišejo vsi tisti, ki so dopolnili 16 let in nimajo še diplome nižje srednje šole. Vpisovanje se vrši vsak dan v dopoldanskih urah do vključno 21. septembra 1983.

MENJALNICA vseh tujih valut

22. 7. 1983

Ameriški dolar	1.532.—
Kanadski dolar	1.235.—
Švicarski frank	722.—
Danska krona	162.—
Norveška krona	207.—
Švedska krona	198.—
Holandski florint	526.—
Francoski frank	194.—
Belgijski frank	26.—
Funt sterling	2.330.—
Irski sterling	1.850.—
Nemška marka	590.—
Avstrijski šiling	83,50
Portugalski escudo	11.—
Pezeta	10.—
Jen	5.—
Avstralski dolar	1.272.—
Drahma	17.—
Debeli dinar	15.—
Mali dinar	16.—

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S.P.A.
TRST - ULICA F. FILZI 10 - 61-448

POTOVALNI URAD «AURORA»
vabi na potovanje v

KIJEV, LENINGRAD, MOSKVO

Cena 890.000 lir
Informacije in rezervacije pri
Cicerone 4, tel. 60-261

Gledališča

VERDI
V soboto ob 20.30 peta predstava Kalmanove operete «Čardaška princeza». Ponovitve v nedeljo ob 18. ur.

CANKARJEV DOM
Razstave
Do 24. avgusta (sprejemna dvorana) 15. mednarodni grafični bienale.

Vstopnice so v prodaji pri blagajni Cankarjevega doma v Emonskelem prehodu od ponedeljka do petka, od 9. do 11. in od 16. do 20. ure, ob sobotah, od 9. do 11. ure in pred pričetkom predstave.

Prispevki

Ob nenadni izgubi drage nečakinje Ervine Antončič - Policardi in njene mame Fanice daruje teta Milka z družino 25.000 lir za Dijaško matiko.

V spomin na Viktorijo Švab - Košuta in Marijo Sedmak - Maganja daruje Milka z družino 10.000 lir za dom A. Sirka in 10.000 lir za KD Vesna.

V spomin Sergija Visintina daruje ta bratranec Berto in Milka Švab 10.000 lir za SKD I. Gruđen.

V spomin na teto Zofko darujeta Jadranka in Samo 50.000 lir za spomenik padlim v NOB s Kolonkovec od Sv. Ane in iz Škednja.

Ob 1. obletnici smrti naše predrage žene in mame Marčele Kralj darujejo mož Marčelo, hči Nadja in sin Darko 15.000 lir za KD Primorec ter 15.000 lir za ŠD Primorec.

V spomin na drago mamo Emilijo Ravbar vd. Bresčiani daruje Jožica z družino 100.000 lir za pevski zbor KD Rdeča zvezda, 50.000 lir za SK Kras in 100.000 lir za postavitve spomenika padlim v NOB iz Briščikov.

V spomin na nono Emilijo Ravbar vd. Bresčiani darujeta Anica in Marino Kralj 20.000 lir za KD Rdeča zvezda, 20.000 lir za SK Kras in 20.000 lir za postavitve spomenika padlim v NOB iz Briščikov.

Ob 5. obletnici smrti dragega mola in očeta Franca Malalana darujeta žena Pepka in hči Karla z družino 20.000 lir za SKD Tabor.

V spomin na pok. Nika Samsa daruje Antek Terčon 20.000 lir za SZ Jadrin.

V spomin na Nika Samsa darujeta Pavla Lutman 30.000 lir in Tina Lodi 30.000 lir za SZ Jadrin.

V spomin na Nika Samsa daruje družina Ločičnik 30.000 lir za Dobrodelno društvo.

Namesto cvetja na grob Emilije Ravbar vd. Briščik daruje Viktor Cesar z družino 50.000 lir za Skupnost družina Opčine.

Avgust in Marija Castellani darujeta 50.000 lir za gradnjo novega sedeža TPK Sirena.

Namesto cvetja na grob Anice Okretič darujeta Majda in Irena Srebotnjak 50.000 lir za Slovensko dobrodelno društvo.

Namesto cvetja na grob Lucije Purger vd. Strain darujeta Marija Teme in Nadja Košuta 20.000 lir za Skupnost družina Opčine.

Namesto cvetja na grob Kristine Milkovič vd. Križmančič daruje Stefanija Gornik 10.000 lir za Pogrebno podporo društvo v Bazovici.

V spomin na Nika Samsa daruje Stojan Lisjak 10.000 lir za ŠD Korošci.

Mali oglasi

telefon (040) 79 46 72

KOZMETIČNA HIŠA išče predstavnice-ke. Telefonirati po 15. uri na tel. 572-724.

ESTETIKA MILENA - Nabrežina 145 - tel. št. 200181; masaža obraza in telesa, peeling, mini savna za hujšanje in celulitis, pedikura, depilacija z medenimi preparati. Urnik: od 8.30 do 12.30 in od 15.30 do 19.30 ob sobotah zaprto.

MOŠKI išče žensko srednjih let, brez obveznosti, za prijateljstvo in eventualno skupno življenje. Posreduje ponudbe na Primorski dnevnik. Ulica dei Montecchi 6, pod šifro «Brez obveznosti».

OSMICO je odprl Milko Cibic na Proseku št. 386.

MALA psička se je zgubila v okolici železarne pod Škednjem ali Sv. Ane. Ime ji je Peggy, je bele barve, ima dolgo dlako, vidi le na eno oko.

Najditelj naj telefonira na 815924.

MESNICA Mevlja - Čufar v Bazovici obvešča, da je ponovno odprta v obnovljenih prostorih.

PRODAM hišo na Kontovelu št. 25 v dobrem stanju, 80 kv. m. Telefonirati na št. 220-601 od 13. do 14.30.

OSMICO je odprl Ivan Ušaj v Nabrežini št. 8.

Astrofizik prof. dr. Fran Dominko osemdeset let med zemljo in vesoljem

Prof. dr. Fran Dominko

področju eksperimentalnih znanosti. Od leta 1929 do 1931 je bil asistent pri astronomskem inštitutu v Bologni in v tem času je začel tudi objavljati svoje strokovne prvence o astronomiji v reviji Coleum, sicer pa je bil v času univerzitetnih študijev več let tudi predsednik slovenskega dijaškega društva Adria. Ta njegova aktivnost in pa dejstvo, da se ni hotel vpisati v fašistični sindikat, ga je stalo odpust iz službe, zaostritev razmer pod fašizmom pa ga je nazadnje, po poroki leta 1931 z Vero Primožič, hčerko sodnega svetnika Mateja, prisilila, da se je leta 1932 umaknil iz Italije in se preselil v Jugoslavijo, v Beograd in se honorarno zaposlil kot kalkulator pri državnem astronomskem observatoriju. Leta 1934 je postal astronomski observator, leta 1935 pa asistent, kar je ostal do leta 1938. Tu je vodil službo astronomskega časa in sodeloval v službi astronomskih računov in se tudi plodno strokovno publicistično udejstvoval v letni strokovni publikaciji observatorija Godišnjak našega neba. Bil je ustanovitelj Jugoslovanskega astronomskega društva ter soustanovitelj in sourednik poljudnoznanstvene revije Saturn, ki je izhajala v letih 1935-40, od leta 1938 do začetka vojne je predaval tudi na realni gimnaziji v Beogradu.

Nemški okupatorji so ga oktobra 1941 aretirali in zaprli v taborišče na Batajnici. Muke taborišča v nenehni nevarnosti za življenje, je prestopal do aprila naslednjega leta, ko so mu po večmesečni brezposelnosti končno dovolili poučevati matematiko in fiziko na eni od beograjskih gimnazij. Ob osvoboditvi prestolnice leta 1944 se je skupno z

večjo skupino štajerskih in gorenjskih izgnancev kot predsednik odbora za ustanovitev posebne bojne enote slovenskih prostovoljcev in kot pristaš Osvobodilne fronte, pridružil narodnoosvobodilnemu boju. Tako je novembra 1944 vstopil med borce V. udarne Krajiške divizije in nato v brigado «Italia» Prve proleterske divizije, s katero je ostal do konca vojne.

Potem ko je nekaj časa poučeval kemijo na vojaškem vseučilišču, je bil leta 1946 imenovan za astronomskega observatorja, leta 1947 pa znanstvenega sodelavca pri astronomskem observatoriju v Beogradu. Ko pa je bila leta 1948 ustanovljena na univerzi v Ljubljani stolica za astronomijo pri naravoslovni fakulteti, je bil izvoljen za njenega izrednega profesorja in obenem prevzel tudi vodstvo katedre in predaval tri astronomske predmete: splošno astronomijo, sferno astronomijo in uvod v astrofiziko. Ob pomoči projektanta arhitekta inž. Franca Vrhovnika, je postavil astronomsko-geofizikalni observatorij na Golovcu in vodil raziskovalno ekipo, ki je po večletnih opazovanjih in meritvah določila vrednosti astronomskih parametrov observatorija ter svoje izsledke objavila v publikacijah observatorija. Od začetka je bil urednik Astronomskih efemerid najprej kot letne priloge poljudnoznanstvene revije Proteus in še potem, ko je dobila ustaljeno obliko, sicer pa je mnogo objavljval v raznih revijah in časnikih, predaval na radiu in televiziji in po prosvetnih društvih. Njegova zasluga je, da je astronomija vključena v srednješolski pouk, vodil je tudi sekcijo ljubiteljev astronomije pri Prirodoslovnem društvu Slovenije in izdal poljudno knjigo Pogled v vesolje (1957). Bil je več let podpredsednik Zveze društev matematikov, fizikov in astronomov Jugoslavije, je častni član Prirodoslovnega društva Slovenije, član Mednarodne astronomske unije, član astronomskega društva Italije, član gibanja Pugwash itd.

Prof. dr. Fran Dominko je, kot že rečeno, večkrat prihajal tudi med nas, največ v goste Slovenskemu klubu, kjer so njegova izredno zanimiva in poljudna predavanja vedno privabila veliko število poslušalcev in izzvala razpravo, pa naj je predaval o «sodobnih pogledih na zgradbo vesolja» (1967), o «uspehih v astronautiki in perspektivah za bodočnost» (1969), o «zadnjih pomembnih odkritjih na nebu» (1970) ali drugih temah. Dr. Dominko je predaval tudi v društvu «Tabor» na Opčinah, v društvu S. Gregorčič v Gorici, z mladimi amaterji je obiskal tržaški astronomski sedež pri Bazovici, vzdrževal je in še vzdržuje stike s tržaškimi astronomskim observatorijem in njegovo ravnateljico prof. Margherito Hack, z velikim zanimanjem je spremljal rast mladih slovenskih zamejskih astrofizikov in dajal razne pobude, ki pa žal niso vedno padle na dovolj dovzetna tla.

Uglednemu rojaku, znanstveniku mednarodnega ugleda, utemeljitelju astronomije na Slovenskem in velikemu prijatelju zamejskih Slovencev v Italiji in na Koroškem, naše tople čestitke ob visokem življenjskem jubileju z željami, da bi se še dolgo let dobro držal in da bi ga še lahko imeli gosta med nami.

U. Koren

Po virih Slovenskega primorskega biografskega vestnika, PD in gospodarstva, arhiva Oseka za zgodovino Narodne in študijske knjižnice in lastnih.

Življenje za šolo

Ob smrti Henrika Zdešarja, pokrajinskega šolskega nadzornika za Primorsko in Trst med NOB

«List za listom pada...»

Pred dnevi je odšel v kraj od koder ni vrnitve, tovariš Henrik Zdešar. Kdor je poznal tega skromnega, srčno dobrega tovariša, nepopustljivega v svojih načelih, izredno predanega naši borbi, mu je bilo gotovo tesno pri srcu ob žalostni novici, da je končno podlegel težki bolezni, s katero se je dolgo boril.

Tovariš Zdešar je bil rojen v Ljubljani leta 1906. Tam je dovršil tudi učiteljske ter poučeval v raznih krajih po Sloveniji. Ob nacističnem napadu na Jugoslavijo leta 1941 je bil kot rezervni oficir ujet in poslan v Nemčijo, pozneje še v Italijo. Posrečilo se mu je kmalu vrniti se v Slovenijo. Takoj se je vključil v narodnoosvobodilno gibanje. Toda že v avgustu leta 1942 je bil aretirán in po zaporu v Ljubljani poslan v internacijo na Rab kjer je doživljal vse grozote rabskega taborišča. Zdešar je bil tudi tu aktiven. Bil je vključen v partijsko organizacijo in kot tak komandant ilegalne čete.

Ob kapitulaciji Italije je odšel z Raba kot komandant I. bataljona Rabske brigade. Iz te brigade je odšel na Primorsko, kjer je postal komisar brigade J. Premrla-Vojka, pozneje je bil tudi v propagandi IX. korpusa.

Ker pa se je po kapitulaciji Italije slovensko šolstvo na Primorskem tako silno razmahnilo, je bil imenovan za pokrajinskega šolskega nadzornika za Primorsko in Trst in bil na tem mestu do julija 1945.

Henrik Zdešar v partizanih

Tovariš Zdešar je bil znan po svoji skromnosti. Za vsakega je imel toplo besedo, zato se ga sponinjajo ne samo partizanski učitelji, ampak vsi s katerimi je prihajal v stik v neprestanih pohodih in kroženju po Primorski med NOB. Znal je navdušiti mladino in jo mobilizirati, da se je uspešno vključevala v delo. Dal je pobudo za prvi pedagoški tisk na Primorskem in sam sodeloval s strokovnimi članki, organiziral je pedagoške tečaje. Skrbel je za izpopolnjevanje učnega načrta ter dajal metodična navodila na učiteljskih konferencah, saj je bilo poklicnih učiteljev le malo. O njegovem delu je ohranjeno obširno gradivo, ki dokazuje kako sistematično je vodil pokrajinsko šolsko nadzorništvo ter skrbel za izpopolnjevanje učiteljskega kadra.

Na Primorskem je ustvaril tako šolsko mrežo, da jo je bilo mogoče organsko nadaljevati še po osvoboditvi. Kdorkoli bo pisal zgodovino slovenskega šolstva na Primorskem, se bo moral pomuditi pri njem in mu priznati delež, ki ga je doprinesel k obnovi našega šolstva že med NOB.

Dragi Henrik! Hvala za vse kar si prispeval v dobrobit našega primorskega ljudstva, posebna zahvala v imenu vseh partizanskih učiteljev. Ostal nam boš svetel lik borca in dobrega tovariša.

Tuga

● V Dolenjih Novakih pri Cerknem so v nedeljo počastili 40-letnico ustanovitve 31. divizije NOV in POJ «Triglavske» in 40-letnico ustanovitve znane partizanske bolnice «Franje», pa še 30-letnico delovanja domačega prostovoljnega gasilskega društva. Svečanosti sta se udeležila prvi ustanovitelj bolnice dr. Viktor Volčjak in dr. Franja Bojc-Bidovec, po kateri nosi bolnica ime. Oba so ob tej priložnosti počastili tudi za njuno 70-letnico. Več jutri.

TOMAŽ PAVŠIČ

Prof. dr. Franu Dominku ob 80-letnici

Za učenost si bil izmlada vnet, Andromedi posvečal se že rano; filozofiji bil si vdan, zagnano raziskoval naš preskrivnostni svet. Anaksimander Ti je kazal pot, na njej si grebel venomer v neznan; a ko sprejel resnico si dognano, dopuščal nisi več nasilja zmot. Ostal vzravnán si, naš, sam sebi zvest, Magister sapientiae, poštenja, iskalec novih, nesteptanih cest. Naj spremlja Te vedròst v jesen življenja! Kar Tvoja pamet je Slovincem dala, Akademija, žal, še ni spoznala...

V Ljubljani, 26. 7. 1983

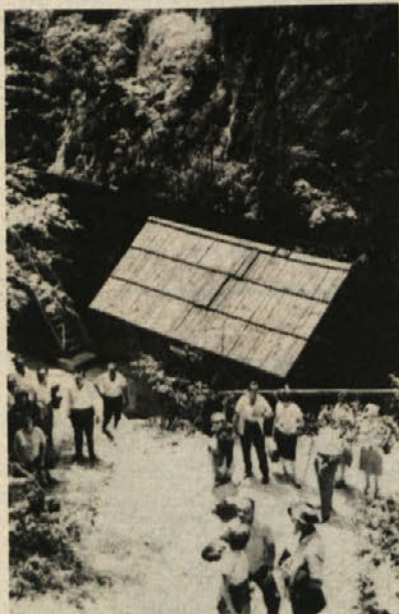
RADO BORDON

Sonet (z akrostihom ZA FRANA DOMINKA), ki ga je zasluženemu jubilarju, svojemu prijatelju, posvetil naš tržaški rojak, v Ljubljani živeči pesnik dr. Rado Bordon.

Nova monografija o bolnici «Franji»

Največ prispevkov je izpod peresa dr. Franje Bojc-Bidovec in dr. Viktorja Volčjaka, ki je knjigo uredil - Skoraj 30 avtorjev

Partizanska bolnišnica «Franja» v Dolenjih Novakih pri Cerknem, ali natančneje v znameniti tesni v Pasicah, kot dobro ohranjen in negovan veličastni spomenik našega osvobodilnega gibanja, pritegne okrog 50.000 obiskovalcev letno. Prav na dan vstaje slovenskega naroda, v petek, 22. julija 1983, je izšla 416 strani obsegača knjiga o nastanku in življenju te primorske partizanske bolnišnice, uradno Slovenske vojaške partizanske bolnice (SVPB) «Franje». To je doslej najobširnejše delo, kjer so na enem samem mestu zbrani prispevki ustvarjalcev bolnice, zlasti njenega zdravstvenega, tehničnega in zaščitnega osebja in nekaterih poznavalcev te partizanske zdravstvene ustanove, ki je zaradi svoje čudovite romantične in skrivne lege v bližini naseljenega kraja nekaj posebnega, skoraj legendarnega in ki zaradi popolne ohranitve in vsestranske strokovne zaščite šla v seznam pomembnih spomenikov pod okriljem UNESCO. Še posebno je seveda vreden njen pomen v čisto humanističnem smislu.

Bolnica «Franja»

Cepprav je bilo o «Franji» že veliko napisanega in je že nekaj let tudi prodajna lična in kar razkošno ilustrirana knjižica «Franja», ki jo je izdal Mestni muzej v Idriji, napisal dr. Viktor Volčjak, graditelj «Franje» in njen nekdanji monografiji, ki bi z različnih stališč (po več avtorjih) obdelala nastanek in življenje tega danes spomeniškega kompleksa. Dr. Franja Bojc-Bidovec, priljubljena zdravnica, ki je že veliko naredila za «popularizacijo» bolnice «v Pasicah» ali «v Grapi»,

kot so jo med vojno imenovali člani osebja, je pred nekako osmimi leti začela intenzivno zbirati gradivo in obnavljati svoj dnevnik, kar vse naj bi bilo podlaga za tako imenovano monografijo. Dobila in napisala je nekaj člankov in dragocenih spominskih zapisov, kar pa je bilo vseeno premalo za celovito in seveda znanstveno obdelavo snovi. In prav bojazen, da bo najbrž težko sestaviti monografijo, ki bi zadovoljevala po eni strani vsa znanstvena in strokovno zgodovinska merila, po drugi pa dovolj široko upo-

števala nemajhno število spominskih zapisov, pisanih včasih s pristno prisrčnostjo neposrednih udeležencev, članov nekdanjega «osebja», ki so še živeči (žal vsi ne več) pričevalci tistih velikih časov in dogodkov. Idejo o knjigi o «Franji» je neomahljivo gojil dr. Viktor Volčjak, avtor več preglednih spisov o «Franji», ki je tudi prišel na čelo uredniškega odbora. Domicilni odbor bolnice «Franje», ki pri občinski konferenci SZDL Idrije uspešno deluje že nekaj let in izbora. Domicilni odbor bolnice «Franje», ki pri občinski konferenci SZDL Idrije uspešno deluje že nekaj let in izbora. Domicilni odbor bolnice «Franje», ki pri občinski konferenci SZDL Idrije uspešno deluje že nekaj let in izbora. Domicilni odbor bolnice «Franje», ki pri občinski konferenci SZDL Idrije uspešno deluje že nekaj let in izbora.

Sklenili so torej zbrati vse prispevke, jih povezati v celoto in kolikor se le da, po spominu in listinah sestaviti in obnoviti zgodovino «Franje». Sestavljajci, pisci in zlasti urednik knjige so se znašli pred težkimi odločitvami. Zavrčči niso hoteli niti enega količikaj tehtnega in izvirnega prispevka, četudi bi se v celotni zgodbi «Franje» morda ta ali ona stvar nekoliko ponavljala. Veliko truda je bilo treba vložiti tudi v iskanje podatkov za prikaz organizacijske razvejanosti «Franje», ki je imela svoje zdravstvene postojanke v številnih, danes pozabljenih skritih krajih Dávce in daleč gor na Gorenjskem. Zlasti Danilo Šurigoj iz Bovca je ob pomoči svojih

sodelavcem imel veliko dela z izpopolnjevanjem seznama in iskanjem fotografij. V knjigi najdemo številne strokovne zapise zdravnikov, ki so delovali v «Franji», spomske zapise drugih članov osebja, ranjencev, ljudi, ki so od blizu spremljali partizanstvo na Cerkljanskem. Mnogo je raznih seznamov, fotografij in zemljevidov. Knjiga ima tudi obširno bibliografijo, pisana pa ni kot suhoparno strokovno zgodovinsko delo in nedvomno bo ta dobra osnova in izbor gradiva za kako poznejšo znanstveno obdelavo. Gotovo se bodo ob njej oglasili zgodovinski strokovnjaki, a že taka kot je, je knjiga dragocen prikaz življenja in bitja «Franje», enega od najzgodovinejših in privlačnih spomenikov moderne dobe slovenskega naroda. Njena živa vsebina, ki so jo napisali še živeči franjevci (dr. Franci Derganc je že med pokojnimi), ne bo zanimala le ljudi, ki so bili s «Franjo» tako ali drugače povezani, pač pa bo izredno zanimiva tudi za šolsko mladino in drugo beroče občinstvo. Bil je najbrž že zadnji čas, da se še rešijo pred pozabo nekateri manjši dogodki in podrobnosti iz delovanja bolnice «Franje», zlasti še znani in podatki o osebah.

Knjiga je izšla v letu, ko poteka 40 let od ustanovitve «Franje». Njen izid je bil slovesno razglašen in prodani ter razdeljeni so bili prvi izvodi prav na začetku veličastnega 2. kolesarskega maratona Franja na letošnji dan vstaje slovenskega naroda. Javna in hkrati slovesna predstavitev knjige pa je bila v nedeljo, 24. julija, ob 11. uri na prostoru pred bolnico «Franjo».

Ob slabih uspehih naše košarke (z izjemo Jadrana)

Treba več zavzetosti igralcev, staršev ter novih prijemov trenerskega kadra

Veliko pozornost treba zlasti posvetiti najmlajšim - Delo pa mora potekati po dolgoročnem načrtu in v urejenih strukturah

Slovenska košarka je letos zelo razočarala. Če ne upoštevamo Jadrana, vseh uspehov, so bili letošnji rezultati dokaj skromni. V vseh mladinskih in članskih prvenstvih se naši košarkarji nikakor niso izkazali. Ni je ekipe, ki bi se borila za vrh lestvice; ni ekipe, ki bi bila enakovredna najboljšim italijanskim društvom. In ko mi, ki delamo na športnem področju in opazujemo to žalostno resnico, jo najraje pripijemo in ne storimo ničesar, da bi stanje vsaj malo izboljšali.

Zakaj niso naše košarkarske ekipe zmoglye boriti se za prvo mesto, za prestop v deželni finale? Odgovorov, ki jih poznajo vsi, večkrat ne upoštevamo, verjetno iz malomarnosti. Katera je razlika med sedanjimi košarkarji in igralci, ki so se že uveljavili, kot na primer Jadranci? Bistvena razlika je, da so Ban, Sosič, Starc in vsi ostali bili vsak dan na igrišču in brez prestanka igrali ure in ure. In to bodisi na Kontovelu kot na stadionu el. maja ali v Prosvetnem domu na Opčinah. Prav to manjka našim sedanjim igralcem. Fantje, zlasti mla-

di, ostajajo namreč rajši doma in gledajo raznorazne televizijske spore. Starši pa puščajo otroke presedeti ure in ure, rekoč: «Saj je priden v šoli...». Tako otroci zgublajo stik z vrstniki, ne pridobivajo si novih izkušenj in, kar je še slabše, se zapirajo sami vase.

Vendar pa je to le ena plat naše problematike. To je posledica samega časa, v katerem živimo. Namreč tudi mi, trenerji, odborniki in organizatorji, moramo priznati, da smo zgrešili. Kaj storimo, da otroke privabimo na trening? Kaj naredimo, da bi bil trening lepši, zabavnejši, zlasti za mlade košarkarje? Ali izpolnjujemo dovolj naše košarkarske, telesnovzgojne in psihološke znanje?

Ko bi vsi trenerji odgovorili pozitivno na gornji vprašanji, bi naše ekipe imele nedvomno uspehe. Toda še v enem elementu smo popolnoma pomanjkljivi: to je delo z minibasketom. Delo z najmanjšimi košarkarji je namreč bistvene važnosti. Sedaj, ko so se tudi psihologi pozitivno izrekli glede gojenja minibasketa tudi v Ju-

goslaviji, lahko sami opazimo, da bi brez takega pojava košarki manjkala en del. Minibasket je prisoten v Italiji, Španiji, Franciji in drugih evropskih deželah. Toda gojiti minibasket ne pomeni fantom slediti le v telovadnici, marveč tudi hoditi po šolah in se pozanimati za vsakega posameznika, ki bi rad pristopil k tej igri; pomeni slediti vsem igralcem in perspektivnejšim še posebej. Čeprav smo manjšina (italijanska društva imajo po sto in več otrok vpisanih pri minibasketu), bi s takim delom vsa slovenska društva (Sokol, Polet, Bor, Kontovel) lahko štela na najmanj trideset minikošarkarjev različnih letnikov, kar pomeni okrog 120 otrok različnih starosti. Ali menite, da bi od 120 otrok iz vsega Trsta in zlasti iz okolice ne dobili pet ali šest košarkarjev, ki bi nasledili v bodoče Marka Bana, Petra Žerjela in Borisa Viteza?

Iz teh ugotovitev izhajajo še druga vprašanja: ali imamo tako pripravljene trenerje, da bi poleg košarkarskih strokovnjakov bili še tudi učitelji ali starejši bratje? Ali starši razumejo, da je bistvene važnosti, da ne sedi sin po opravljeni nalogi vsak dan pred televizijo (to velja zlasti za meščane) in ne hodi po barih, temveč sledi trikrat, štirikrat tedensko kateremukoli športu, naj bo to košarka ali hokej? Ali imamo strukture, ki bi omogočile tak plan dela?

Rezultatov ne bomo dosegli torej samo z dobro voljo naših trenerjev, temveč s trdim delom, organiziranim planom in urejenimi strukturami. Poleg tega bi morali naši trenerji obiskovati tečaje: med slovenskimi trenerji jih je veliko, ki nimajo trenerske izkaznice. Tudi sodelovanje s športno šolo — to velja predvsem za Bor — bi moralo biti tesnejše. Športna šola je namreč velika pridobitev za našo skupnost, a zakaj bi ne otrok poleg tega obiskoval še minibasketa? Šest ur telesne vzgoje vsekakor ni preveč, saj šola zaenkrat ne nudi ničesar. Nalogo pa naj otrok dokonča med urami, ki bi jih drugače presedel pred televizijo.

Če bodo starši sodelovali, trenerji pa se podvzivali, bomo torej imeli uspehe ne le na športnem, temveč tudi na vzgojnem področju. (M.R.)

La Rocca brez težav

Nino La Rocca nadaljuje svojo zmogljivo pot proti srečanju za svetovni naslov v welter kategoriji. V nedeljo zvečer je brez težav v 10 krogih potekal odpravil 31-letnega Američana Petea Ranzanija, ki so ga predstavili kot solidnega nasprotnika z veliko izkušnostjo, saj se je že pomeril s Cuevasom, Leonardom, Benitezom, McCroym. La Rocca pa mu je dal pravo lekcijo hitrosti, raznolikosti udarcev, fantazije, da se poraja vprašanje, ali je La Rocca resnično tako močan ali so bili njegovi dosednji nasprotniki res slabi

Na dveh tekmovanjih

Rolkarji SK Devin so se lepo izkazali

V nedeljo so v Luserni pri Tridentu priredili «1. skirolo», na kateri se je pomerilo tudi šest tekmovalcev SK Devin. Na tri in pol kilometrov dolgi progi je v kategoriji cicanov Mitja Pernarčič zasedel prvo mesto, Andrej Antonič je bil tretji, Ervin Iori pa šesti. Razveseljivo je tudi deveto mesto Rajka Zečeviča, ki je tokrat prvič nastopil, medtem ko se je Miloš Sustersič uvrstil na 10. mesto. Elio Iori se je pomeril tudi na 5 km dolgi progi, kjer se je med mladimi uvrstil na 2. mesto.

Skupno je bilo vpisanih 14 društev, na končni lestvici pa je SK Devin osvojil 7. mesto.

Devinčani so se nedavno udeležili tudi promocijskega tekmovanja v Belunu, kjer so se prav tako lepo udeležili. Med skupno 13 društvami so se na skupni lestvici uvrstili na 4. mesto, rezultati posameznikov po so naslednji: v kategoriji mladincev je drugo mesto osvojil Elio Iori, med cicanami pa je bil prav tako drugi Mitja Pernarčič, tretje mesto je osvojil Andrej Antonič, šesti je bil Ervin Iori, osmi pa Miloš Sustersič.

Tudi letos se je Peter Brumen rade volje odzval vabilu ZSSDI in vodil enotedenski tečaj mladih košarkarjev na stadionu el. maja.

Danilo Lokar

Objokane blazine

Pa ona je tudi njegove marnje uganila in je koj skočila v hosto. In ker je prav z nogo na cetrila zadela, da je zazvenela, jo je tudi hitro odglasno smejala, da je v hosti odmevalo, je bil on srečen. Srečen je bil, ker je videl, da mu ljubezenske igre teko kar naprej, in to ga je mikalo in mamililo in želel si je, da bi jim ne bilo konca nikjer in nikoli.

Zato mu je pa tudi bilo žal, da je škropilnico tako hitro našla in se ni igra vlekla, vlekla in obnavljala. Ker prav tega si je želel.

In potem sta sedela na kraju hoste že v sencu mladovje, in oprezovala, kdaj se oglasio v daljavi glasovi in koraki delavcev, ki se bodo bližali iz Smrekove drage, o Kozje stene, od Paradane, od povsod.

Takrat se bosta nalahko zmuznila v hosto zadaj in bosta na varnem, ko bodo korakali mimo s kramplji, cepini in žagami proti domu.

Drugič ga je pa ugledala iz daljave, ko je preveč korakal od gozdne uprave, kjer so imeli najimel čeber in stopal kar moč previdno, da ne polije, a v roki veliko škropilnico, ki se je tako rada prevegnila, in jo je prekladal z desne na levo pa nazaj.

Stekla je za njim in ga na pol poti dohitela. Očela ga je škropilnice in pohitela. Hotela je biti vendarle pred njim, ta je lepa. A on se je koj nato usedel v senco in počakal. Dal ji je, da ga je mogoče zdaj ona čakati in — uganila je — prav tega se je veselil.

Urbanček je pomislila in ustnice so se ji privihale v šobico, igre mu gredo po glavi, igral bi se. Sama je šla po čeber do njega in z vodo zalila.

On se je počasi prižogal in se skrivil v hosti. Opazila ni vrsta več bila kakor prej. Sklonila se je in začela popravljanje.

«Kdo je bil ta merjasec,» je menil, «ki je napravil škodo? Ponoči hodi naokoli.»

«Čez dan,» mu je odgovarjala med smehom, «in poznam ga, čez dan hodi naokoli ta ščetinar.»

4. Ko so suhe vejice spet stale v vrsti in so bile tako majhne in pahljačam podobne, se mu je približala in sedla poleg njega. Glavo ji je položil v naročje in zaprl oči. Ona pa je zaslislala v daljavi pod Strgarinjskim hribom šum in glasove in vedela — to so delavci, ki se vračajo pred nočjo.

Toda proti koncu poletja je Barbara opazila, da je ves gornji kot na zahodni strani drevesnice zahiran, in zaskrbelo jo je, kaj bo z mladovjem, ki je kakor obstrmel. Zelena barva je zamedlela in rašča se je, kakor pridržana, ustavila.

Urbanček je navrtal prst tu pa tam in iskal, če bi mogel najti kakšno sled za krivcem. Ali so črvi, ali bramorji, glivice, nevidne škodljivke? Pogovarjala sta se vsak na svojo roko s starimi logarji na gozdni upravi.

In odpravila sta se v čavensko polico, visoko na severni strani. Dolgo sta iskala, da bi prišla do prave puhlice, rahle, črne, drobne prsti kakor moka. Že sta se vračala, ko sta obstala v mali kotanji. Tam se je spuščal, niže spodaj, dolg, precej raven žleb.

Urbanček je zajel rahlo črno prst v roko, v dlan, kakor da je čakala prav nanj. Premetaval jo je nekaj časa iz leve v desno in nazaj in rekel:

«Prava je, prav to sva iskala!»

Grebla sta, da sta prišla do apnenčeve trde podlage. Razumela sta, da je voda dolga desetletja našala trohneči les, listje in že prst in to nalagala v lepe plasti.

Ko sta bili vreči polni in sta jih zadela, ko sta se spustila po žlebu, jima je bilo prijetno. Samo ju je vleklo navzdol.

V drevesnici sta podkopala do pod korenin, do gramoza in usipala mlado črno prst iz vreč. A vreča ni držala dosti in morala sta se vračati v čavensko polico še in še. Pa Urbanček, kako se je vendar rad igral, je vrečo objel, se ulegel nad dolgim žlebom počez in se spustil, da ga je obračalo in obračalo, ko ga je vse hitreje nosilo navzdol proti drevesnici.

Čisto nazadnje, ko je šla velika preobnova prsti h kraju, sta našla škorpionovo gnezdo. Kar skočila sta, ko sta ugledala toliko sovražnega zaroda. Vendar nista bila do nohta gotova, ali je to pravi in edini krivec.

Urbanček je napravil majhen ogenj, in ko se je ulegla lepa žerjavica, je stresel gnezdo nanjo, da je glasno zacvrčalo.

Dokler ni legel prvi sneg v novembru, sta hodila gledat, ali se mladovje v gornjem kotu na zahodni strani popravlja, ali si bo opomoglo.

Barbara je jokala. Bila je že tretji teden daleč v

gozdovih in zdaj jo je premagalo. Pa ni bila samo duša, morda izdana, poteptana duša, ne, bilo je telo, ki se je vzdignilo nadno, jo poteptalo in jo zdaj imelo popolnoma pod sabo.

Bilo je na kraju poletja tik pred začetkom jeseni in bilo je oblačno vreme. Bilo je soparno, južno vreme, oblaki so se valili od morja, kakor strašne, bežeče plakte so se včasih premikali nad vrhovi hoj in tis in nekaj dni so se valili kar neprenehoma in nazadnje so legli na telo z vso težo.

Barbara je poznala južno vreme na kraju poletja, v zgodnji jeseni, čisto mlada je še bila, ko ji je že prvič leglo na živce, in ni tega pozabila nikoli. Ni bila samo pijanost, znemoglost, trudnost, ni bila samo težka glava ali pravi glavobol, ki jo je držal po več dni. Bilo je še vse huje, ker je bolelo pravzaprav vse telo in ker se je hotelo to razbolelo telo nekam seliti, pa kam?

In prav takrat, ko je vsakokrat ob jugovini spoznala, da si pomagati ne more in da je treba trpeti do kraja, se ji je telo odprlo v jok in v joku je našla olajšanje, včasih prav veliko olajšanje, tako da si je solz želela. Zdelo se ji je, da so se živci popoti razrahljali in popustili. Prosila je solze, da bi prišle in lile, kakor lije iz nizkih oblakov ob južnem vremenu noč in dan in se ne ustavi.

Toda sredi gozdov je bilo jugovo vreme drugačno kakor zunaj na čisti planoti, doma. Na planoti, doma si le nekaj razločil: pred tabo je majhen, siv prostor. V gozdovih tega ni bilo. V gozdovih je bil mrak, polmrak zjutraj, opoldne in zvečer. Bilo je, kakor da je noč le malo popustila, pa spet legla brezkončna na drevje, na holme, ki so se pa tudi razprostirali v nedogled.

In zato je Barbara jokala, vdala se popolnoma izlivu v solzah in čakala, da ji odleže. In ko je popoldne, zvečer spet navalilo, si je zaželela solz. Toda mrak se ni umikal in noč je komaj malo odprla težke veke.

In potem je bila tu še druga bolečina, ona dušna, ki je pa prišla prav tako nevaobljena, neprošena, nepričakovana in — da, da, to, to! — ki je nikakor ni mogla razumeti. In to, da te bolečine ni mogla razumeti, je bilo še huje kakor bolečina sama. Ker — ali je bila to kazen za greh? Pa za kakšen greh? Za čigav greh? Ne, tega ni mogla dojeti, ni mogla uganiti in to je bilo tisto najhujše. Brez pomena, brez namena. Nič ne boš dosegel, odkupil ali poplačal s svojim trpljenjem, zgolj trpel boš in tvoje trpljenje, tvoja daritev je brez cene, brez vrednosti. Saj nima pomena.

Naročnina: Mesečna 9.000 lir - celoletna 108.000 lir. - V SFRJ številka 6,00 din, naročnina za zasebnike mesečno 100,00, letno 1000,00 din, za organizacije in podjetja mesečno 140,00 letno 1400,00 din.
Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374
Za SFRJ - Žiro račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Gradišče 10/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnikih: trgovski 1 modul (šir. 1 st., viš. 23 mm) 39.000 lir. Finančni in legalni oglaš 2.900 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglaš 550 lir beseda. Ob praznikih: povišek 20%. IVA 18%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu.
Oglaš iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku ali upravi, iz vseh drugih dežel v Italiji pri SPI.

primorski dnevnik

TRST Ul. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije) - Tlx 460270
GORICA Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
ČEDAD Stratto De Rubis 20
Tel. (0432) 731190
Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izdaja in tiska ZTT Trst

Suša v Evropi in v ZDA poplave v vzhodni Aziji

VICENZA — Več kot tri milijarde lir je povzročil zračni vrtnec, ki je včeraj razsajal nad središčem Enege na visoki planoti Asiaga (krajci so znani bivšim bojevnikom iz prve svetovne vojne). To pot si je vrtnec izbral središče Enege. Kot je znano, tornadi te vrste pustošijo na razmeroma ozkem prostoru, toda uničujoča sila vetra je ogromna. Gasilci so najprej nudili prvo pomoč, včeraj zjutraj pa so začeli ocenjevati škodo, da bi tako poslali ustrezno poročilo prefekturi v Vicenzi, ki bo morala skrbeti za pomoč prizadetemu prebivalstvu. V središču Enege je vsaj

100 stavb, v številu šole in cerkev, poškodovanih, saj jim vsaj deloma ali popolnoma odneslo streho. Desetine avtomobilov je silni veter vrgel drugega ob drugega. Škoda na naravnem bogastvu je zelo velika, saj je občinski park skoraj popolnoma uničen.

Prefekt iz Vicenze je že predvčerajšnjim obiskal opustošeno področje, včeraj zjutraj pa se je sestel s kvestorjem in poveljnikom karabinjerev. V najkrajšem času bodo morali poskrbeti za namestitve v kolonijah, oziroma hotelih kakih sto ljudi, ki so izgubili streho. V bolnišnici Bassano

del Grappa se zdravita dva kramarja: Romilda Dianin in Paolo Maschera, ki sta bila poškodovana zaradi neurja.

V Santostefano di Cadore (Belluno) pa je silovita nevihta odnesla šest streh. Neurje je divjalo tudi pri Comelico superiore in San Stefanu.

Huda suša in požari gostov pa pestijo Sardinijo. Policija trdi, da je večina požarov namerna. Boj proti zubljem je zelo težak, ker morajo prevažati tekočino, ki zavira požare z letali «candair» iz Pize. Bili so tudi primeri človeških žrtev. Nekaj podobnega so dogajali tudi na Korziki.

Huda vročina vlada tudi nad nekaterimi severnoameriškimi državami. Temperature, ki se gibljejo okoli 45 stopinj, so povzročile smrt 136 ljudi (uradno). To se dogaja v srednjih in zapadnih državah: največ v Illinoisu. V dveh državah so proglasili izredno stanje. Najbolj ogrožena področja so pri St. Louisu in na področju reke Misisipi. Žrtve vročine so bile v državah: Georgija, Severna Karolina, Minesota, Arkansas in Tennessee.

Medtem ko vročina pesti Evropo in Ameriko, pa je Kitajska deljena: v Pekingu je zelo vroče in tudi vode že primanjkuje. V južnih pokrajinah pa se pripravljajo na poplave. Kot je znano, utegnejo narasle reke povzročiti huda razdejanja.

Japonska pa je pod vodo. Prejšnjo soboto so hudi nalivi prizadeli osrednjo Japonsko. Po zadnjih podatkih je najmanj 117 mrtvih ali pogrešanih, 549 hiš popolnoma ali delno uničenih, 61 porušenih mostov, 814 zemeljskih usadov, 1450 prekinitev cestnega omrežja, 152 porušenih rečnih nasipov.

Neurje ni prizaneslo tudi južni Koreji, kjer dežuje že pet dni. Pet ljudi je izgubilo življenje. Siloviti tajfuni pustošijo tudi Filipine (hitrost vetra 220 km na uro).

Cardin in ženska

Znani modni kreator Pierre Cardin je pred nekaj dnevi predstavil kolekcijo svojih oblačil za jesen. Med najbolj uspešnimi je model, ki ga je ponosno oblekla manekena Claire

S kolesom po vodi

Prickupno dekle se nasmiha gledalcem, medtem ko «kolesari» po jezeru Constanca. Sicer pa ta «sport» zahteva manj truda kot kaže na prvi pogled: kolo je pritrjeno na desko, vleče pa ga motorni čoln

Milijardni rop brez hrupa

RIM — Kako naropati eno milijardo lir brez hrupa, brez prave nevarnosti in do neke mere celo na eleganten način? Tati-naks tolpa iz Rima je preteklo noč dokazala, da s primerno organizacijo in z dobro naštudiranim načrtom je to mogoče.

Trije zakrknani zlikovci so v kraju Cesanu dočakali pozno ponoči delegiranega upravitelja finančne družbe «Euro Sefim» Daria Leonija pred njegovo vilo. Ko je parkiral avtomobil, so ga zajeli ter pod grožnjo pištol prisilili, da je odprl vrata in jih «sprejel» v vilo. Tu so ga zvezali na stol ter zahtevali ključ od pisarne na trgu Cavour ter kombinacije za odpiranje treh jeklnih blagajen, v katerih je družba hranila denar in druge vrednotnice. Dva sta nato ostala pri talcu, eden pa se je odpeljal v mesto, naropal v blagajnah denar in čke v skupni vrednosti 1 milijarde lir ter se vrnil po pajdaša.

Slavna pot Istrskega odreda

KOPER — S prihodom mladinske pohodne čete iz Kopra čez Slavnik na Kozino in z borbeno pesmijo tržaškega partizanskega pevskega zbora «Pinko Tomažič» se je v soboto začela osrednja primorska proslava ob 40-letnici ustanovitve Istrskega odreda, ki je deloval za Južno Primorsko v trikotniku Reka - Brkini - Trst.

Na Kozini so se zbrali preživeli borci legendarnega Istrskega odreda ter drugi borci iz notranjosti Slovenije, potem krajani in mladina. Tu je bila predaja raporta poveljnika mladinske pohodne čete, katero so pomenovali po Istrskem odredu ter ji izročili prapor. Slavnostni govornik na tej slovesnosti pa je bil član sveta socialistične republike Slovenije ter prvi poveljni sekretar okrožnega komiteja komunistične partije Slovenije za Južno Primorsko Franc Perovšek, ki je najprej orisal legendarno pot Istrskega odreda. Odred je, ne glede na težave, ki jih je preživljal v svojih razvojnih obdobjih, uspešno opravil na svojem operativnem območju zgodovinsko pomembne naloge. Borci Istrskega odreda pa so tudi rušili proge, mostove, še posebno 20. aprila 1944. leta povsem onesposobili progo Kozina - Trst. Istrski odred je v boju proti silam nacifašizma prispeval, da je na tem območju pomembnem za sovražnika zadržal od 5.000 do 21.000 sovražnih vojakov.

Slavnostni govornik je dotaknil tudi sedanjega tako političnega kot gospodarskega trenutka v Jugoslaviji in poudaril, da se je treba kot na vsej poti doslej opreti na lastne sile pri premagovanju težav. Franc Perovšek je govoril tudi o nedavnih dogodkih v Italiji, še zlasti fašističnih izgredih ter boju za zakonska zaščito Slovencev onstran meje.

Na sobotni slovesnosti na Kozini so podelili tudi spominke znake ter priznanje partizanskemu pisatelju Tonetu Svetini za knjigo «Med nebom in pekлом», v kateri je opisan protifašistični boj brkinskega človeka med drugo svetovno vojno. V kulturnem programu pa so sodelovali tržaški partizanski pevski zbor «Pinko Tomažič», recitator Stane Raztresen ter otroški pevski zbor Kurirček.

VOJKO KRPAN

Alpinist ob življenju na Mangrtu

TRBIŽ — Mlad videmski alpinist, 26-letni Paolo Natalini, je umrl predvčerajšnjim zvečer na jugoslovanskem pobočju Mangrta: zadela ga je strela.

Mladenič je skupaj z nekaterimi prijatelji šel po nekem kuloarju (strmem ozkem prehodu med stenami) v višini 2400 m, ko se je nad tistim področjem razbesnela nevihta. Strela je zadela v nogo tudi 24-letno alpinistko Cinzio Inversi. Dekle si je pri nesreči zlomila nogo v kolku ter so jo prepeljali v videmsko bolnišnico s prognozo zdravljenja dveh mesecev.

Iskanje trupla pok. Natalina je trajalo vso noč, toda morali so ga prekiniti zaradi ponovnega viharja.

Včeraj zjutraj so nadaljevali iskanje. Ko ga bodo našli, bodo morali počakati na dovoljenje jugoslovanskih oblasti, da ga prepeljejo v Italijo.

Na rimskem letališču

35 kg mamila med keramiko

RIM — Na rimskem letališču Policinico so agenti finančne straže včeraj zaplenili 35 kg marijuane. Mamilo je bilo skrito v zabojih, ki so pripeljali iz Afrike in ki so sicer vsebovali keramične izdelke. Zaboji so bili naslovljeni na skupino ganskih državljanov. Agenti, preoblečeni v postrežnike, so dostavili pošiljko v neko stanje v elegantni četrti «Parione» aretirali tri naslovljence, katerim so zaplenili tudi večji znesek v različnih valutah.

Tri mlade razpečevalce heroina so agenti včeraj zasačili in aretirali v mestni četrti «Testaccio». Pri vsaki treh so našli več zavojčkov marijuane, pripravljene za «nadrovno» prodajo. Finančni stražniki genovske luke so v zadnjem mesecu aretirali 40 ljudi, pri katerih so našli skupno nekaj milijonov 1,3 kg raznih mamil. Največ sreče so imeli pri 19-letnem Alessandru Cocinelliju, doma iz mesta Varese, ki je skušal pretihotapiti iz pristanišča dva g hašiša.

N. V. Gogolj: Taras Buljba

(12.)

riše: Željko Lordanić

